

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

17.03.2023 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

БНТ

✓ Бюджет 2023: Как синдикати и работодатели приемат предложенията на финансовото министерство

Няма риск от фалит на държавата, нито от намеса на Международния валутен фонд и тегленето на нов дълг. Това заяви в "Денят започва" служебният министър на финансите Росица Велкова. Коментарът е по повод изтеклите вчера в медиите два сценария по дългосрочната бюджетна прогноза. Министър Велкова увери, че при дефицит от 3% финансите на страната са стабилни.

Финансовият министър: Държавата не е фалирала, няма риск за валутния борд

"Няма риск от фалит. Държавата не е фалирала и няма риск Международният валутен фонд да дойде до една седмица, за да теглим заем. Няма риск за валутния борд. При условие, че ние следваме една дългосрочна фискална политика, която е в рамките на 3%, тези рискове не са налице. Не може това да е фалирала държава при условие, че ние си плащаме редовно бюджетните плащания, задълженията, пенсиите", изтъкна министърът на финансите Росица Велкова.

Според нея не е застрашено и обслужването на дълга.

"Другата седмица ще платим 3 млрд. дълг ще погасим. Фискалният резерв, след плащането и погасяването на дълга, ще бъде в диапазон от 10 млрд.", каза тя.

Стабилността на финансите обаче е гарантирана само, ако следващият парламент приеме мерките на служебния кабинет за повишаване на приходите до 6 млрд. Работодателите са готови да го подкрепят, но посочиха, че цената ще плати отново бизнеса.

"Ние предупреждаваме повече от година, че се движим по грешна траектория. Народните избраници недопустимо увеличиха разходите и същевременно намалиха приходите. Тази ножица, която се отваря, води до прекомерен дефицит. Ако не се вземат енергични мерки, дефицитът ще бъде много по-голям от 3%, Евроразоната вече ще се отдалечи недопустимо. Инфлацията ще продължи да расте", посочи Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България.

Димитър Манолов: Притесненията на финансовия министър за парите на държавата са основателни

Синдикатите предупредиха, че някои от мерките може да не постигнат очаквания ефект.

"Възстановяването на ДДС ще отиде веднага, моментално, на секундата в цената на стоката, услугата и стоката, за която се отнася. Лесно се свалят данъчни ставки. Трудно се връщат на предишни нива, защото тогава, когато се свалят и се питате - къде е ефектът от сваленото ДДС - ами няма го, разбира се! Ефектът от сваленото ДДС отиде на други места", коментира в "Денят започва" президентът на КТ "Подкрепа" Димитър Манолов.

Утре ще бъде публикуван за обществено обсъждане и Кодекса за застраховане, а веднага след предсрочните избори финансовото министерство ще внесе и проектозакона за държавния бюджет.

АОБР

✓ Коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ и АОБР: Приоритет са приемането в еврозоната, инвестициите в инфраструктура и работна ръка

Представителите на коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ - Кирил Петков, Асен Василев, Божидар Божанов, Надежда Йорданова, и Кристина Петкова потвърдиха сходство в политиките си и приоритетите на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР). Това стана ясно след проведена среща, на която кандидатите за народни представители дискутираха с ръководствата на АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ социално-икономическото развитие на България.

Като ключови приоритети за страната ни единодушно бяха определени влизането на България в еврозоната и Шенген, инвестициите в регионите и в предприятията, работната ръка и реформите в образованието и здравеопазването.

Кирил Петков, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, подчерта, че „Еврозоната и Шенген е точка номер 1“ в програмата на обединението. Той продължи с втората точка – „сериозната инфраструктурна инвестиция в Северна и Южна България“. Петков допълни, че страната ни изостава с работната ръка, заради това „ще сложим приоритет върху капиталовите инвестиции“. Дискутирани бяха още секторите здравеопазване, образование и земеделие и необходимостта от промени в тях.

Председателят на БТПП Цветан Симеонов, в качеството на ротационен председател на АОБР за 2023 г., посочи недостатъците на официалното обявяване на отлагането на приемането на страната ни в еврозоната от страна на правителството, поради опасността да намалее интензивността на усилията в тази посока. Той акцентира върху

необходимостта от вноса на работна ръка и предприемането на мерки в системата на образованието, с цел задоволяване нуждите на пазара на труда.

Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България, подчерта, че България губи по 40-50 000 души всяка година, без да отчитаме миграцията. Той връчи и грамота на г-жа Надежда Йорданова за решението на 48-ото Народно събрание за „сините карти“.

Евгений Иванов, изпълнителен директор на КРИБ, подкрепи възможно най-скорошното влизане на България в Евророната. Той сподели, че в разговори с европейски представители бизнесът е получил уверение, че докладът за България за влизане в евророната от 1 януари 2024 г. би бил насърчителен.

Станислав Попдончев и Мария Минчева, заместник-председатели на БСК, акцентираха върху необходимостта от промени в системата на образованието и по-голямо взаимодействие между МОН и МТСП. Акцент бе поставен и върху механизма за определяне на МРЗ и Конвенция 131 на МОТ.

Асен Василев, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, коментира проблемите пред страната ни, свързани с приемането в евророната и Шенген. Акцент бе поставен и върху състоянието на държавния бюджет. Участниците в срещата бяха единодушни, че дефицитът в бюджета трябва да е на ниво под 3%.

Като завършек на срещата Кирил Петков заяви, че коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ ще води позитивна кампания, защото вярва, че на бизнеса му трябва предвидимост и редовно управление.

БТПП

✓ Коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ и АОБР: Приоритет са приемането в евророната, инвестициите в инфраструктура и работна ръка

Представителите на коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ – Кирил Петков, Асен Василев, Божидар Божанов, Надежда Йорданова, и Кристина Петкова потвърдиха сходство в политиките си и приоритетите на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР). Това стана ясно след проведена среща, на която кандидатите за народни представители дискутираха с ръководствата на АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ социално-икономическото развитие на България.

Като ключови приоритети за страната ни единодушно бяха определени влизането на България в евророната и Шенген, инвестициите в регионите и в предприятията, работната ръка и реформите в образованието и здравеопазването.

Кирил Петков, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, подчерта, че „Евророната и Шенген е точка номер 1“ в програмата на обединението. Той продължи с втората точка – „сериозната инфраструктурна инвестиция в Северна и Южна България“. Петков допълни, че страната ни изостава с работната ръка, заради това „ще сложим приоритет върху капиталовите инвестиции“. Дискутирани бяха още секторите здравеопазване, образование и земеделие и необходимостта от промени в тях.

Председателят на БТПП Цветан Симеонов, в качеството на ротационен председател на АОБР за 2023 г., посочи недостатъците на официалното обявяване на отлагането на приемането на страната ни в евророната от страна на правителството, поради опасността да намалее интензивността на усилията в тази посока. Той акцентира върху необходимостта от вноса на работна ръка и предприемането на мерки в системата на образованието, с цел задоволяване нуждите на пазара на труда.

Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България, подчерта, че България губи по 40-50 000 души всяка година, без да отчитаме миграцията. Той връчи и грамота на г-жа Надежда Йорданова за решението на 48-ото Народно събрание за „сините карти“.

Евгений Иванов, изпълнителен директор на КРИБ, подкрепи възможно най-скорошното влизане на България в Евророната. Той сподели, че в разговори с европейски представители бизнесът е получил уверение, че докладът за България за влизане в евророната от 1 януари 2024 г. би бил насърчителен.

Станислав Попдончев и Мария Минчева, заместник-председатели на БСК, акцентираха върху необходимостта от промени в системата на образованието и по-голямо взаимодействие между МОН и МТСП. Акцент бе поставен и върху механизма за определяне на МРЗ и Конвенция 131 на МОТ.

Асен Василев, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, коментира проблемите пред страната ни, свързани с приемането в еврозоната и Шенген. Акцент бе поставен и върху състоянието на държавния бюджет. Участниците в срещата бяха единодушни, че дефицитът в бюджета трябва да е на ниво под 3%.

Като завършек на срещата Кирил Петков заяви, че коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ ще води позитивна кампания, защото вярва, че на бизнеса му трябва предвидимост и редовно управление.

Actualno.com

✓ Коалиция ПП-ДБ и АОБР: Приоритет са приемането в еврозоната, инвестициите в инфраструктура и работна ръка

Представителите на коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ - Кирил Петков, Асен Василев, Божидар Божанов, Надежда Йорданова, и Кристина Петкова потвърдиха сходство в политиките си и приоритетите на Асоциацията на организациите на българските работодатели (АОБР). Това стана ясно след проведена среща, на която кандидатите за народни представители дискутираха с ръководствата на АИКБ, БСК, БТПП и КРИБ социално-икономическото развитие на България. Като ключови приоритети за страната ни единодушно бяха определени влизането на България в еврозоната и Шенген, инвестициите в регионите и в предприятията, работната ръка и реформите в образованието и здравеопазването.

Кирил Петков, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, подчерта, че „Еврозоната и Шенген е точка номер 1“ в програмата на обединението. Той продължи с втората точка – „сериозната инфраструктурна инвестиция в Северна и Южна България“. Петков допълни, че страната ни изостава с работната ръка, заради това „ще сложим приоритет върху капиталовите инвестиции“. Дискутирани бяха още секторите здравеопазване, образование и земеделие и необходимостта от промени в тях.

Председателят на БТПП Цветан Симеонов, в качеството на ротационен председател на АОБР за 2023 г., посочи недостатъците на официалното обявяване на отлагането на приемането на страната ни в еврозоната от страна на правителството, поради опасността да намалее интензивността на усилията в тази посока. Той акцентира върху необходимостта от вноса на работна ръка и предприемането на мерки в системата на образованието, с цел задоволяване нуж Васил Велев, председател на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България, подчерта, че България губи по 40-50 000 души всяка година, без да отчитаме миграцията. Той връчи и грамота на г-жа Надежда Йорданова за решението на 48-ото Народно събрание за „сините карти“.

Евгений Иванов, изпълнителен директор на КРИБ, подкрепи възможно най-скорошното влизане на България в Еврозоната. Той сподели, че в разговори с европейски представители бизнесът е получил уверение, че докладът за България за влизане в еврозоната от 1 януари 2024 г. би бил насърчителен. Станислав Попдончев и Мария Минчева, заместник-председатели на БСК, акцентираха върху необходимостта от промени в системата на образованието и по-голямо взаимодействие между МОН и МТСП. Акцент бе поставен и върху механизма за определяне на МРЗ и Конвенция 131 на МОТ. Асен Василев, съпредседател на „Продължаваме Промяната“, коментира проблемите пред страната ни, свързани с приемането в еврозоната и Шенген. Акцент бе поставен и върху състоянието на държавния бюджет. Участниците в срещата бяха единодушни, че дефицитът в бюджета трябва да е на ниво под 3%.

Като завършек на срещата Кирил Петков заяви, че коалиция „Продължаваме Промяната – Демократична България“ ще води позитивна кампания, защото вярва, че на бизнеса му трябва предвидимост и редовно управление.

Pan.bg

✓ АБА награди авиожурналисти за робатата им през 2022 г., сред тях и редактора на „Клуб КРИЛЕ“ Димитър СТАВРЕВ

На 16 март 2023 г. се проведе 18-ата годишна среща на Асоциацията на българските авиокомпани (АБА). На нея присъстваха членовете на Асоциацията и високопоставени гости като зам.-министъра на транспорта и съобщенията Николай Найденов; Васил Велев, председател на УС на АИКБ; Георги Пеев, ген. директор на Държавно предприятие „Ръководство на въздушното движение“; Христо Христов, председател на НБРПВВЖТ; о.з. ген. Пламен Богданов, председател на Българската авиационна асоциация; действащи мениджъри и ветерани от българската авиоиндустрия.

Срещата започна с връчване на традиционните годишни награди за журналисти отразяващи авиационната тематика.

Председателят на АБА Светослав Станулов започна с думите: „Преди да пристъпим към връчването на журналистическите награди, ще обявим две други награди, каквито по традиция винаги присъждаме – те са за опазване на историческото наследство на БГА.

Първата е на Съюза на ветераните от БГА – грамота и почетен знак – медал. Наградата получи председателят на съюза Иван Вълчинов;

Следващата награда е за проекта на филателното ни издание „75 години БГА“. Това издание е поставено на плика на всички наградени журналисти – наградата е за Глория Москова – автор на проекта;

Голямата награда на АБА - почетна статуетка и почетен знак - медал, се присъжда на БТА. Агенцията обективно отразява авиационната проблематика. Политиката на достъпност и политиката на достоверност, следвани от ръководството и лично от г-н Кирил Вълчев АБА цени високо. Наградата получи генералният директор Кирил Вълчев;

Награда за Марина Цекова - „БНР - проверка на факти“, ръководител на проекта на БНР „За по-добра медийна среда“ - наградата е индивидуална, но е и оценка на целия екип за проверка на факти на БНР. Тя е осигурена от авиокомпания European Air Charter;

Награда за Мила Младенова (БНР Хоризонт) – неуморният репортер, коректно отразяващ авиационната тематика. Наградата е осигурена от а/к „Авиостарт“;

Награда за Запрян Запрянков (Нова ТВ) – за коректно отразяване на авиационната тематика – наградата е осигурена от Lufthansa Technik Sofia;

Награда за Цветелина Катанска (По света и у нас - БНТ) – за обективност в репортажите, свързани с авиационната тематика – наградата е осигурена от а/к „България Еър“;

Награда за Румяна Стоилкова (БТВ Новините) - за коректно отразяване на авиационната тематика – наградата е осигурена от Aero Technik BG;

Награда за мултимедийен формат „Авиокаст“ за Александър Богоявленски и Красимир Грозев - за обективно и критично отразяване на авиационната проблематика, което не е самоцел. Наградата е осигурена от Института за въздушен транспорт;

Награда за Отдел „Пазари и компании“ (в. 24 часа) – Мариана Желева и екипът – за последователно аналитично и коректно отразяване на авиационната тематика – наградата е осигурена от а/к Cargo Air;

Награда за Ирина Керемидчиева (Клуб Предприемач) - за създаване на достъпна медийна среда за постиженията на българските компании и коректно отразяване на авиационната проблематика - наградата е осигурена от Института по въздушен транспорт;

Мирослав Иванов (Travell news) - за отразяване на тясната връзка между гражданската авиация и туризма и обективност при отразяване проблемите на БГА.- наградата е осигурена от а/к BH Air;

Награда за Маргарита Димитрова (в. Филтър) за цялостно творчество и коректно отразяване на транспортната тематика – наградата е осигурена от European Air Charter;

Награда за Димитър Ставрев (сп „Клуб Криле“) - коректно отразяване на проблемите на българската гражданска авиация. Наградата е осигурена от а/к Cargo Air;

Награда за Богинка Матеева (Българска транспортна преса) – за цялостно творчество и коректно отразяване на транспортната тематика – наградата е осигурена от Lufthansa Technik Sofia.

Труд

✓ Проф. Стоян Денчев събра елита на България за своя 70-и рожден ден

В зала „Тържествена“ на УниБИТ бяхме свидетели на парад от бивши и настоящи политици, дейци на изкуството, културата и образованието, кметове и областни управители, ректори на десетина университети и библиотеки, експерти във финансите и националната сигурност. На 15 март в продължение на 3 часа повече от 300 гости стиснаха ръката на проф. д.ик.н. Стоян Денчев – учен, общественик, дипломат, най-успешният ректор сред ректорите в България, който основа Университета по библиотекознание и информационни технологии пред 13 години, издигайки Държавния библиотечарски институт до престижен университет. Стоян Денчев беше два мандата ректор, а днес е опора на новия ректор проф. д.н. Ирена Петева, бидейки председател на Настоятелството на университета.

Това не беше протоколно събитие, а искрено признание и възхищение за невероятната енергия, ерудиция, благородство и отдаденост на различни каузи, с които проф. Денчев е допринесъл за цивилизационния дух в нашето общество. Проф. Петева поднесе поздрав от екипа на УниБИТ и връчи специално поръчан портрет на проф. Денчев, а студентите му подариха електрически велосипед.

Пръв сред отпразнените приветствие беше главният прокурор Иван Гешев, който връчи на Стоян Денчев реплика на уникална българска картина и специално изработени ножове.

Президентът (2002-2012) Георги Първанов също отпрати приветствени думи и връчи подаръци.

Тук бяха представители на различни политически формирания, държавни структури, бизнес и образователни институции, управленци в културната област, защото тях ги обединява патриотичната мисия за възхода на отечеството. Стотици поздравителни адреси и подаръци получи проф. Денчев, а сред уважилите неговия празник бяха още: председателят на Съюза на българските писатели д-р Боян Ангелов и издателят член-кор. Иван Гранитски, Кристина и Михаил Белчеви, Агент Иван Тенев, председателят на КРИБ Николай Вълканов, шефът на АИКБ Васил Велев, зам.-шефът на НслС Ясен Тодоров, главният секретар на Светия синод – мелнишкият епископ Герасим, двама областни управители – проф. Мария Нейкова (Бургас) и проф. Христо Христов (Шумен); проф. д. ик. н. Петър Стефанов – председател на Централния кооперативен съвет; деветима ректори: акад. Лъчезар Трайков – МУ, София, Председател на Съвета на Ректорите; проф. Меги Темелкова – Университет по телекомуникации и пощи; проф. Станислав Семерджиев, НАТФИЗ; проф. Пламен Моллов – Университет по Хранителни технологии, Пловдив; проф. Любен Тотев, МГУ; проф. Анастас Герджиков, СУ; проф. Димитър Димитров, УНСС; доц. Иван Видолов, академия на МВР; ген. Тодор Дочев, началник на ВА, инж. Михаил Тачев – изпълнителен директор на МФ „Св. Св. Кирил и Методий“

Туризмът беше представен от бившия министър Марияна Николова, настоящия министър Илин Димитров, зам.-министър проф. д.н. Мариела Модева, д-р Поли Карастоянов и д-р Мартин Захариев от Националния борд по туризъм; своите подаръци и поздравления поднесоха шефът на агенция „Архиви“ доц. Михаил Груев, шефът на БЧК проф. Красимир Гигов, председателят на Сметната палата Горица Грънчарова, директорът на Националната библиотека Красимира Александрова, шефът на Съюза на народните читалища д-р Николай Дойнов, Спаска Тарандова – шеф на „Глобални библиотеки“, директори на няколко болници.

Дискретно се появиха и партньори и експерти от сектор „Сигурност“: ген. Данчо Дяков, секретар на Съвета по сигурността при МС, Бисер Борисов, председател на ДАТО, Огнян Стоичков, член Бюрото за контрол на разузнавателните средства при Народното събрание, генерали, военни и преподаватели.

С импровизирани акапелни изпълнения Илия Луков и Володя Стоянов поздравиха рожденика.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ До 40 млн. лева ще е държавната гаранция за кредитиране на студенти и докторанти

Държавната гаранция за нови кредити за студенти и докторанти през 2023 г. ще бъде до 40 млн. лева, реши правителството. Държавата оказва подкрепа като гарантира главниците и лихвите по задълженията на младежи, които нямат възможност да покрият разходите си за обучение и издръжка.

Договорените кредити са гарантирани до тяхното пълно погасяване. За периода от 1 септември 2010 г. до 31 декември 2022 г. са сключени общо 22 088 кредита на студенти и докторанти в общ размер на 159 437 697,39 лв. Средният размер на отпуснатите кредити е 7218,29 лв.

Държавата има сключени типови договори за кредитиране на студенти и докторанти с осем банки. Право да кандидатстват за получаване на студентски кредит имат студенти и докторанти български граждани, граждани на друга държава в ЕС, от ЕИО или на Швейцария, които учат редовно, не са навършили 35 г., нямат друго висше образование от същата степен (бакалавър, магистър), нито друга докторска степен, не са отстранени и не са прекъснали обучението си.

Лихвата, която кредитополучателят дължи на банката, не може да надхвърля 7%. Част от осемте банки, участващи в програмата за студентско кредитиране, предлагат и по-нисък лихвен процент – между 3,95% и 4,95%, съобщават от Министерството на образованието и науката.

✓ Студентите ще плащат средно 1050 лева такса за обучение

Средният размер на годишната такса за обучение в държавни висши училища за академичната 2023/2024 г. ще е 1050 лв., а за кандидатстване – 50 лв. Това предвижда проект за решение на правителството, публикуван за обществено обсъждане на сайта на Министерството на образованието и науката. По предложение на държавните висши училища и научните организации Министерският съвет утвърждава таксите, които ще заплащат 143950 студенти и 4050 докторанти в редовна и задочна форма на обучение.

За специалностите от област „Педагогически науки“ средният размер на таксата ще бъде 780 лв., за „Хуманитарни науки“ – 750 лв., за „Социални, стопански и правни науки“ – 900 лв. Студентите в специалностите от областите „Природни науки“, „Математика и информатика“ и „Технически науки“ ще заплащат средно 870 лв., тези от „Аграрни науки и ветеринарна медицина“ – 1000 лв., „Здравеопазване и спорт“ – 1100 лв., „Изкуства“ – 1450 лв.

Средно 20% е увеличението на таксите спрямо академичната 2022/2023г. и касае основно студентите, които се обучават в специалностите от областите „Педагогически науки“, „Хуманитарни науки“, „Социални, стопански и правни науки“, „Природни науки“, „Технически науки“ и „Здравеопазване“.

Студентите в осем професионални направления и 18 защитени специалности са освободени от такси. Професионалните направления са „Педагогика на обучението по...“, „Религия и теология“, „Математика“, „Физически науки“, „Химически науки“, „Химични технологии“, „Енергетика“, „Материали и материалознание“.

Годишната такса за обучение на докторантите в държавните висши училища ще е средно 1300 лв. За кандидатстване в БАН и научните организации ще се плаща средно 40 лв. при средна такса за обучение на докторанти в размер на 650 лева за учебната 2023/2024 година.

✓ Илияна Йотова: Нямам притеснения за състоянието на държавата, докато финансов министър е Росица Велкова

България не е пред фалит, няма опасност за споразумението с Международния валутен фонд и необходимост от нов дълг. Това заяви пред журналисти вицепрезидентът Илияна Йотова, която беше гост в Технически университет – София на честването на 30-годишнината от създаването на Факултета за френско обучение по електроинженерство.

"Нямам притеснения за състоянието на държавата, докато работи служебният кабинет и финансов министър е Росица Велкова. Всеки тълкува сигналите както иска, използва ги като оръжие срещу политическите си опоненти. Но квалификациите не правят чест на нито един политик", подчерта Йотова.

На въпрос за по-дългосрочен лош сценарий за финансовото състояние на държавата при липса на редовен кабинет, вицепрезидентът заяви:

"Не искам да правя прогнози, че няма да има редовен кабинет. Позицията на президентската институция винаги е била категорична – като парламентарна република България трябва да има редовно правителство, избрано от Народното събрание".

Изнесените данни от Министерство на финансите Йотова определи като предупреждение към цялата политическа класа в момента, в който служебният кабинет подготвя проект на бюджета за 2023 г.

"Още в първите си дни новият парламент трябва да приеме бюджета за 2023 г., необходим за всички", каза още вицепрезидентът, цитирана от администрацията на президентската институция.

✓ Очаква се Министерството на финансите да публикува пакета с промени на данъчни закони

Очаква се да бъде публикуван пакетът промени на данъчни закони, които трябва влязат в сила, ако бъде приет проектобюджетът на финансовото министерство.

Според направеното предложение се въвежда еднократна солидарна вноска свръхпечалба за второто полугодие за всички юридически лица и 100% дивидент от всички публични предприятия. Да се вдигнат пътните такси и концесионните възнаграждения както и да се възстановят някои ставки на ДДС и акцизни ставки. Да се вдигне и акцизът на електронните цигари, а не на устройствата за нагриване на тютюн.

Предложенията предизвикаха недоволство от страна на някои бизнеси. Служебният финансов министър Росица Велкова увери, че затягането на фискалната дисциплина не означава, че има опасност от банкрут на държавата.

✓ Министерството на икономиката: България изнася оръжие за 50 държави, Украйна не е сред тях

България изнася оръжие за 50 държави. Толкова са издадените разрешения за износ и трансфер на продукти, свързани с отбраната през 2022 г., отговориха от Министерството на икономиката за "По света и у нас". Украйна не е сред тях.

Междуведомствената комисия - органът, който отговаря за това, е провела 8 заседания от встъпването в длъжност на служебния кабинет до края на миналата година. На практика преди това за няколко месеца не бяха провеждани такива заседания. Според икономическото министерство, това "е заплашвало да блокира сектора, в който работят около 70 000 души".

В същото време в последните години производството на оръжие и лични предпазни средства се е увеличило, посочват от ведомството. Най-голям дял имат традиционните за страната ни малки оръжия и леки въоръжения, боеприпаси за тях, бронирани защитни средства, оптически прибори, радарни системи, електроника и др. А заплатите на заетите в държавното дружество ВМЗ-Сопот са се увеличили три пъти.

✓ Ползваме 5% отстъпка от данъка, ако подадем декларацията за доходите до 31 март

Остават две седмици, в които физическите лица могат да ползват 5% или до 500 лв. отстъпката от данъка за довносяне по годишната си данъчна декларация, напомнят от Националната агенция за приходите.

За да се възползват от отстъпката, гражданите трябва да подадат декларацията си по електронен път до 31 март, да внесат целия размер на данъка за довносяне, намален с отстъпката до тази дата и да нямат подлежащи на принудително изпълнение публични задължения, напомнят от НАП и препоръчват на потребителите да проверят онлайн за наличието на стари задължения.

Най-бързо и лесно декларирането и плащането на задълженията става през Портала за електронни услуги на НАП, достъпни с персонален идентификационен код (ПИК), издаден от НАП безплатно, или квалифициран електронен подпис (КЕП).

Потребителите могат да се възползват онлайн от предварително попълнената данъчна декларация. В нея са въведени данни за получените през 2022 г. доходи от трудови правоотношения, граждански договори, доходи от наем - при отдаване на имот на юридически лица, доходи за получени субсидии от Държавен фонд „Земеделие“, данни за направените лични вноски за осигурителен стаж при пенсиониране, получени суми от наложени платежи от продажби в Интернет и информация за продажба на моторни превозни средства, които са били собственост на декларатора по-малко от 12 месеца, както и данни за ползваните чрез работодател данъчни облекчения.

Преди да потвърдят попълнената декларация, е необходимо данъкоплатците да я прегледат внимателно, да я допълнят или коригират, ако това се налага, след което да я изпратят, съветват от НАП.

Срокът за декларирането на доходите и плащане на данъка за довносяне тази година е 2 май 2023 г., защото 30 април е почивен ден. Освен по електронен път, данъчните декларации могат да се изпратят по пощата, да се подадат на място в офис на НАП или в някои пощенски станции, където директно ще бъде издаден входящ номер.

Информация за попълване и подаване на данъчни и осигурителни декларации и внасяне на суми към бюджета може да получите от сайта на НАП или на телефони: 0700 18 700; 02/9859 6801 на цена, съгласно тарифата на телефонния оператор.

✓ Заради проверките в зеленчуковите борси: Много търговци не отвориха складовете си

Акция на полицията и данъчните в зеленчуковите борси и тържища в страната. Причина за мащабните проверки са високите цени на плодовете и зеленчуците. Голяма част от търговците обаче се скриха и не отвориха складовете си. Може би заради това проверките констатираха 5 нарушения, сред които липса на касов апарат и неиздаване на касова бележка. В борсата край пловдивското село Първенец проверката започнала още в шест сутринта.

Търговецът Николина Иванова каза пред БНТ:

"Всички затвориха.

- Заради проверките?

- Ами, да, защото стоката идва по документи на много ниски цени. Реалната им цена не е такава и всичко рефлектира върху нас".

Представители на Икономическа полиция, Националната агенция за приходите и Агенцията по безопасност на храните проверяваха дейността на търговците.

"За отчетността, за издаване на документи, всичко - изискваме документи за доставка.

- До момента нарушения има ли?

- Не", каза Слави Христов от Икономическа полиция - Пловдив.

"Трябва да започнат от митницата. След като от там минава тази цена, не знам защо идват при нас? Примерно краставица около 3 лева, на документи 40 ст., и излиза, че ние сме едни големи търгаши тук, а всъщност, не е така", каза Николина Иванова.

Полиция днес проверяваше и зеленчуковата борса в петричкото село Кърналово.

В София по-малките складове и тържища останаха затворени заради проверките.

"Сега скъпи са цените, ми нормално е. Ягоди, домати, краставици - баба ви кога е яла февруари, март месец? Няма такива неща. Нормално е да е скъпо, това не са от първа необходимост неща", каза Борислав - търговец в склад за зеленчуци.

"Реално средно цената, на която се предлага, примерно, домати е около 2.60 от български производители, а вносните идват на лев и двайсет. В процеса на работа ще се установи каква е причината за тази сериозна разлика в цените", каза Георги Марински - началник сектор в Икономическа полиция към ГДНП.

Акцията ще продължи и в други населени места.

✓ Борис Тадич пред БНТ: Основната траектория на Сърбия е членството в ЕС

В рамките на 10-ия глобален форум в Баку екип на БНТ разговаря със сръбския президент в периода 2004-2012 Борис Тадич. Ние сме членове на Движението на необвързаните държави, то се възстановява на фона на конфронтацията между големите сили. Искаме да бъдем стратегически партньор за тях на Балканите. Основната траектория е от 2000 г., когато свалихме Милошевич - членство в ЕС. Тадич изрази надежда, че сегашното сръбско правителство ще запази тази стратегическа ориентация не само на думи, но и като осъществява реформи.

Вижте и още в [интервюто](#) на Симеон Иванов.

БНР

✓ Министър Пулев представя във Враца възможности за финансиране на фирми

Министърът на иновациите и растежа Александър Пулев ще представи във Враца какви са възможностите за фирмите да кандидатстват по Плана за възстановяване и европрограмите.

В срещата ще участват областните управители на Враца, Монтана и Видин, кметове на общини в Северозападна България и представители на местния бизнес.

Екип от министерството на иновациите и растежа ще разясни подробности по отворената в момента процедура за изграждане на нови възобновяеми енергийни източници за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията.

До момента по Плана за възстановяване са кандидатствали над 10 хиляди компании. От тях 1000 са одобрени по проекти за технологична модернизация, а 1600 - за киберсигурност.

Ще бъдат представени и възможностите за кандидатстване по новите европрограми за конкурентоспособност и наука.

✓ МВНР е обезпокоено от опитите в РСМ да се ограничава правото на сдружаване на българите

Министерството на външните работи следи с нарастващо безпокойство развитието в Северна Македония, свързани с опитите за ограничаване правото на сдружаване на българите в страната, се посочва в изявление на говорителя на външното ни министерство.

Вчера Комисията за употреба на имена на личности в Северна Македония излезе с негативно становище, че българският културен клуб в Битоля не може да се казва "Иван Михайлов". След това министърът на правосъдието Кренар Лога одобри решението. Същевременно Централният регистър в Северна Македония съобщи, че отхвърля искането за съгласуване на името на сдружение "Цар Борис III" в Охрид.

Приетите решения от властите в Северна Македония противоречат на поетите ангажименти от Скопие в областта на правата на човека и задължението за осигуряване на равни права и свободи за всички граждани, включително на тези, които се самоопределят като българи, посочват от външното ни министерство.

Според наличната в публичното пространство информация Централният регистър на Северна Македония е предал за преглед на министерството на правосъдието 17 000 неправителствени организации. Единствено българските сдружения "Иван Михайлов-Битоля" и "Цар Борис III" в Охрид са получили негативни решения, че не могат да използват избраните от основателите им имена. Според външното ни министерство този факт показва, че набързо приетите и без обществено обсъждане промени в Закона за сдруженията и фондациите в югозападната ни съседка, са направени с единствената цел да заличат от Централния регистър две организации на българи в Северна Македония. "Ставаме свидетели как едностранните и тенденциозни тълкувания на историческите събития могат да бъдат използвани като аргумент, въз основа на който властите да взимат решения за ограничаване на основни права и свободи", се посочва в позицията на говорителя на външното ни министерство.

Според подписания през юли миналата година Протокол от заседанието на Съвместната междуправителствена комисия Северна Македония се е ангажирала да осигури равни права, защита от дискриминация и опазване на културата и идентичността на българската общност в страната. България ще следи за изпълнението на поетите ангажименти.

✓ Красен Станчев: Всички данъчни облекчения трябва да отпаднат

Интервю на Веселина Миланова с Красен Станчев за предаването "Преди всички"

"Засега поведението на приходите е относително добро. Онова, което трябва да се направи, е да се съкратят разходите. Това е, което предприема правителството в момента. Това, разбира се, незадължително ще стане". Това заяви пред БНР

Красен Станчев, основател на Института за пазарна икономика, в коментар за проектобюджета и финансовото състояние на държавата.

Според него проектобюджетът ще бъде приет частично:

"Ще има опит за намаляване на дефицита, съответно на разходите. Аргументът да не бъде много радикално това действие ще бъде, че има достатъчно приходи, тъй като те ще станат ясни през април".

"Миналата година е заложен, в средата на годината, един дефицит около 3%. Тъй като действа 6 месеца, нямаше, според министърката, нужда за актуализация. Сега просто същите неща, които са 3% от БВП ще действат 12 месеца и се получава един голям дефицит, който има своите последици. Те са няколко. Едната е вземане на заеми, а втората - отлагане на членството в еврозоната за след 2025 г., вероятно 2026 г.", обясни Красен Станчев в интервю за предаването "Преди всички". И продължи:

"Реалностите са такива - има увеличаване на пенсии и заплати с около 3,5 - 4 млрд., социални помощи с 1,4 млрд. и около 4-5 млрд. съфинансиране и програми, свързани с Плана за възстановяване и развитие, и съответно отиват на 10 млрд. дефицит, което е 2 пъти повече от заветните 3%".

Според него финансовият министър предупреждава, че нещо трябва да се направи и то е свързано с това, което предстои - а това са заеми:

"Има падеж около 10 млрд. Ако се запази същият дефицит за 2 години, по 10 млрд., следователно имате нужда от 30 млрд. нови заеми, което в общи линии е удвояване на държавния дълг, което от своя страна означава по-високи лихвени проценти при нови заеми".

Според него заложените данъчни промени са леко козметични:

"Би трябвало всички данъчни облекчения да отпаднат. Това е част от проблема. Ако се махнат всички преференции по отношение на данъчните облаги, тогава вероятно дефицитът би бил с около половин милиард, дори повече, по-нисък отколкото се получава в момента. Това би било добре за икономиката".

Другата мярка и основен резерв е свръхпечалбата, смята Станчев и обясни, че тогава имаме административно прехвърляне към икономиката на около 6 млрд., които ще повлияят на инфлацията. По думите му е много трудно да се приложи диференцирано третиране през данъчното законодателство на каквито и да е предприятия и данъчни субекти.

"Проблемът с идеята за данък на свръхпечалбата е, че когато това се прави, след това не може да се махне. Създава се обществено настроение, при което правителството, т.е. данъкоплатците, се грижат за онези, които се държат зле, а тези, които са добре, те може би ще се оправят, ще се изнесат някъде другаде или няма да дойдат инвестиции при тях".

За концесионните възнаграждения Красен Станчев изказа мнение, че ако се увеличават, трябва да се удвоят концесионните срокове.

Цялото интервю чуйте в [звуквия файл](#).

✓ Отличие за Екипа за проверки на факти на БНР от Асоциацията на българските авиопревозвачи

Екипът за проверка на факти на Българското национално радио получи колективна награда от Асоциацията на българските авиопревозвачи за усилията си за утвърждаване на по-добра медийна среда.

На церемонията по награждаването беше отбелязано, че Екипът е първият, създаден в национална медия с мисия журналистите в него да проучват съмнителни твърдения, като идентифицира и разкрива манипулации и дезинформация, базирайки се на доказателства, факти, документи и експертни мнения. Журналистите от БНР, които вече година и половина работят за разкриване и опровергаване на фалшивите новини си сътрудничат и с европейски институции в "Коалиция срещу дезинформацията", както и са партньори Европейския институт в България по пилотен проект "Радио-проверка на факти за по-надеждна медийна среда" с подкрепата на Европейския фонд за медии и информация.

✓ Дали ваучерната схема е решение за дофинансиране на здравната система?

Здравната система е недофинансирана от години. От БЛС периодично призовават за увеличаване на здравната вноска. Как могат да влязат повече пари в здравната система и пациентите да не плащат под масата, а болниците да не страдат от финансов дефицит в "Нашият ден", коментира Аркади Шарков, икономист в областта на здравеопазването и съветник на служебния министър на здравеопазването.

Едно от предложенията за привличането на допълнителен ресурс в здравеопазването е въвеждането на ваучерната система. В България тази схема работи под формата на ваучери за храна в размер на 200 лв., които работодателят предоставя ежемесечно. Здравните ваучери могат да бъдат използвани за закупуване на лекарствени препарати или за доплащане на болнични услуги.

Икономисти предлагат да се залее 10% от приходите от акцизи за алкохол и цигари за преодоляване на финансовия недостиг в здравеопазването.

"Цялостната идея на акцизния данък, от една страна, е да възпрепятства използването на определен вид акцизна стока, за който той е определен. А от друга, парите, които са събрани, да бъдат заделени за лечение или за превенцията на употреба на такъв вид стоки", казва Аркади Шарков.

Той допълва, че изчисленията показват, че постъпленията от акцизи от миналата година, биха допълнили с около 550 млн. лв. здравната система, което и един добър показател във времена на икономическа нестабилност. Бюджетът за здравеопазване да се възприема като разход, а не като инвестиция. Това е резултат от факта, че абсолютно всеки бюджет се гледа механично. Увеличението на бюджета трябва да се основава на оценка на въздействието.

"Българското здравеопазване струва около 7 млрд. лв. по Каса и за допълнителното финансиране. Но има още 6 млрд. лв. за доплащания под различна форма. Това са плащания, които се въртят в системата и под една или друга форма ясно да се опише нерегламентираната част, за да се види реалното остойностяване на здравните дейности", казва още здравният икономист.

Чуйте повече в [звукovia файл](#).

✓ Областен управител входиращо писмо, написано с изкуствен интелект

Областният управител на Перник Людмил Веселинов е входиращо в Министерството на земеделието първото официално писмо, написано с помощта на популярната програма за изкуствен интелект.

Използването на изкуствения интелект в работата на администрацията дава възможност за повишаване на нейната ефективност, смята Людмил Веселинов.

„Възможностите, които предоставя изкуственият интелект са доста широки и ако ги използваме правилно можем да постигнем много добра ефективност и по-добри резултати във всяка една работа. Изкуственият интелект може да помогне за автоматизиране на рутинните задължения, задачите, да освободи ресурси за по-важни стратегически задачи, което е от голяма полза за държавните институции и гражданите, които те обслужват. Т.е. би било много от полза за администрацията“, коментира той.

Писмото е адресирано до министъра на земеделието и в него се предлага създаването на аграрна полиция. Дават се примери с европейски държави, като Италия, Нидерландия, Франция и Испания, където такава практика съществува и полицейските агрозвена играят важна роля в борбата срещу незаконните практики в сектора.

✓ Белгия и Латвия обещаха допълнителна помощ за Украйна, а Полша – изстребители

Белгия и Латвия обявиха допълнителна военна помощ за Украйна. По-рано Полша стана първата страна, която съобщи, че ще изпрати на Киев изстребители.

Украйна винаги е била Европа и руските бомби няма да променят обективната реалност, заяви украинският президент Володимир Зеленски след среща в Киев с латвийския премиер Крисянис Каринс. Латвия обяви още 70 милиона евро помощ на Украйна и така общото подпомагане от Рига за Киев вече е около 300 милиона евро. Агенция Униан информира за поредната помощ от Белгия – 240 военни камиона. Преди това Полша съобщи, че ще изпрати на Украйна десетина изстребители МиГ-29, като четири ще бъдат предоставени още през следващите дни. Така Полша ще стане първата страна от НАТО, която ще изпълни исканията на украинското правителство за бойни самолети

Украинският президент Володимир Зеленски подчерта, че във външната си политика Украйна работи по две направления – европейско и евроатлантическо. Той благодари на всички свои сънародници, които се бият на фронта и допълни, че възмездието за Русия е неизбежно:

"Ще дойде ден и ще бъде създаден трибунал, който да възстанови справедливостта за нашия народ. Той ще накаже този агресор така, както бяха наказани агресорите от миналото".

Берлин ще подкрепя Киев, докато е необходимо, с пари и оръжие, заяви германският канцлер Олаф Шолц, като добави, че не очаква войната в Украйна да приключи скоро. Според Шолц е жизненоважно Китай да не снабдява Русия с оръжия. В Пентагона смятат, че до момента Китай не е предоставял на Русия оръжия, които да бъдат използвани в бойните действия в Украйна, заяви говорителят генерал Патрик Райдър. Той коментира и въпроса американския дрон, който се разби, след като беше прехванат от руски изстребител над Черно море. Според Вашингтон руски кораби са в района и се опитват да стигнат до останките на дрона, но е много малко вероятно да успеят да извадят нещо полезно.

✓ Кремъл: Президентът на Китай Си Цзинпин ще посети Русия от 20 до 22 март

Китайският президент Си Цзинпин ще посети Русия от 20 до 22 март по покана на президента Владимир Путин, съобщиха от пресслужбата на Кремъл.

По време на разговорите ще бъдат обсъдени актуални въпроси за по-нататъшното развитие на всеотнаанните партньорски отношения и стратегическото взаимодействие между Русия и Китай, се казва в съобщението.

По време на посещението на Си Цзинпин в Русия е планирана размяна на мнения с Путин за задълбочаване на сътрудничеството между Москва и Пекин в международните отношения.

В резултат на преговорите ще бъдат подписани редица важни двустранни документи, подчертават от Кремъл.

Икономически живот

✓ Ако държавата слушаше икономистите...

Коментарът на Георги Ангелов е от профила му във фейсбук

Още преди 4-5 месеца някои икономисти казахме, че служебното правителство трябва да предложи бюджет с нисък дефицит за 2023 година. Тогава Министерството на финансите беше изготвило бюджет с огромен дефицит и дълг – и дори го беше подготвило за внасяне, но за радост се отказа от тази идея. После пък зави в друга посока и започна да обяснява как можем да минем и без бюджет, с удължителен закон. И затова България в момента няма бюджет и кара месец за месец, без никаква яснота и предвидимост.

Едва сега, с 4-5 месеца закъснение, Министерството на финансите „загря“, че наистина е правилно да се изработи и внесе в парламента проектобюджет с нисък дефицит. Това е положително – правителството достигна до правилния подход, макар и след множество пируети. Но, негативът е, че бяха загубени ценни 4-5 месеца и ще се загубят още.

В момента нямаме парламент, съответно до изработване и приемане на бюджет ще минат поне още няколко месеца – така че едва в средата на годината ще имаме бюджет, ако въобще бъде приет. Тоест, евентуални бюджетни мерки в приходите и разходите ще действат само половин година, съответно ще имат само частичен ефект. Много по-ефективно щеше да бъде ако мерките бяха приети преди 5 месеца – тогава с много по-малко усилие щеше да се постигне позитивен резултат.

Но това не е единственият завои на 180 градуса. Много икономисти предупреждавахме, че е погрешно да се дават субсидии и компенсациии на бизнеса на калпак. Защото това означава да се подпомагат както тези, които страдат от инфлацията, така и тези, които печелят от инфлацията. Даваме финансова помощ дори на тези бизнеси, които създават инфлацията! Не само е неморално, но и е праросване на финансов ресурс – финансов ресурс, който можеше да остане в бюджета и да намали дефицита и дълга. Да не говорим, че наливането на огромни субсидии в печеливши бизнеси доведе само до надуване на техните свръхпечалби и надуване на инфлацията (чрез ръст на депозитите на бизнеса в банките и раздуване на кредитната експанзия).

Сега Министерството на финансите предлага да се обложат тези свръхпечалби с еднократен данък. Значи, от една страна държавата налива ненужно пари в част от бизнеса и му раздува печалбите, от друга страна ще наложи данък, с който да се опита да върне обратно тези пари в бюджета. С едната ръка даваш пари от бюджета, с другата ги взимаш тези пари обратно в бюджета. Това по никакъв начин не е разумна, обмислена и последователна политика.

Правилният подход беше милиардните компенсациии на бизнеса още в началото да се насочат към малките и средните бизнеси и към доказано пострадалиите от кризата – и да не се дават пари на тези, които печелят от кризата. Ако държавата беше послушала икономистите и беше следвала здравия разум, в момента нямаше да има сериозни проблеми с бюджета. Мислите, че преувеличавам, но замислете се, че компенсациите за бизнеса се финансират от свръхпечалбите в енергетиката, които държавата иззе миналата година и ги раздаде на бизнеса през фонда за енергийна сигурност. Ако това не беше направено, тези свръхпечалби сега щяха да са в Българския енергиен холдинг, който щеше да плати данък и остатъка да внесе като дивидент в бюджета за 2023 година. Точно в бюджета за 2023 година, защото дивидентът се внася около половин година след изтичане на финансовата година. С други думи, ако не се раздаваха компенсациии на калпак на печелившите от кризата, сега тези пари щяха да влязат в бюджета, да увеличат приходите и да стабилизират бюджета.

Може би един от изводите е, че все пак има полза да се чува какво казват икономистите? Още по-важно е да няма постоянно бавене и да не се отлагат разумните решения. Един служебен министър си мисли, че е за кратко и съответно отлага проблемите за следващия – но се оказа, че служебните министри въобще не са толкова за кратко и проблемите се струпват на тяхната собствена глава.

✓ ЕК разработи стратегия за осигуряване достъпа на ЕС до критични суровини

Европейската комисия разработи и предложи всеобхватен набор от действия за гарантиране на достъпа на ЕС до сигурна, диверсифицирана, достъпна и устойчива доставка на критични суровини. Критичните суровини са незаменими за широк набор от стратегически сектори, включително индустрията с нулево нетно потребление, дигиталната индустрия, авиокосмическата промишленост и секторите на отбраната.

Изтъква се, че въпреки че търсенето на критични суровини се очаква да нарасне драстично, Европа разчита в голяма степен на внос, често от квазимонополни доставчици от трети държави. ЕС трябва да смекчи рисковете за веригите за доставки, свързани с такива стратегически зависимости, за да подобри икономическата си устойчивост, както се подчертава от недостига след Covid-19 и енергийната криза след нахлуването на Русия в Украйна.

По думите на председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен: „В наш взаимен интерес е да увеличим производството по устойчив начин и в същото време да осигурим най-високо ниво на диверсификация на веригите за доставки за нашите европейски предприятия.“

Идентифицира се списък със стратегически суровини, които са от решаващо значение за технологиите, важни за зелените и цифрови амбиции на Европа и за отбранителните и космическите приложения, като същевременно са предмет на

потенциални рискове при доставките в бъдеще. Регламентът включва както критичните, така и стратегическите списъци със суровини в правото на ЕС.

Специално се отбелязва, че държавите членки трябва да приемат и приложат национални мерки за подобряване на събирането на богати на критични суровини отпадъци и да осигурят тяхното рециклиране във вторични критични суровини. Държавите-членки и частните оператори ще трябва да проучат потенциала за оползотворяване на критични суровини от добивни отпадъци в настоящите минни дейности, но също и от стари места за минни отпадъци. Продуктите, съдържащи постоянни магнити, ще трябва да отговарят на изискванията за кръговрат и да предоставят информация за рециклируемостта и рециклираното съдържание.

Регламентът определя и ясни показатели за вътрешния капацитет по веригата за доставка на стратегически суровини и за разнообразяване на доставките в ЕС:

- Най-малко 10% от годишното потребление на ЕС за добив,
- Най-малко 40% от годишното потребление на ЕС за преработка,
- Най-малко 15% от годишното потребление на ЕС за рециклиране,
- Не повече от 65 % от годишното потребление на Съюза на всяка стратегическа суровина на всеки съответен етап на преработка от една-единствена трета държава.

Създаване на сигурни и устойчиви вериги за доставка на критични суровини в ЕС: Законът ще намали административната тежест и ще опрости процедурите за издаване на разрешителни за проекти за критични суровини в ЕС. Избраните стратегически проекти ще се възползват от подкрепа за достъп до финансиране и по-кратки времеви рамки за издаване на разрешения (24 месеца за разрешения за добив и 12 месеца за разрешения за обработка и рециклиране). Държавите-членки също ще трябва да разработят национални програми за проучване на геоложки ресурси.

Гарантиране, че ЕС може да смекчи рисковете при доставките: За да се осигури устойчивост на веригите за доставки, законът предвижда наблюдение на критични вериги за доставка на суровини и координиране на стратегическите запаси от суровини между държавите членки. Някои големи компании ще трябва да извършат одит на своите стратегически вериги за доставка на суровини, включващ стрес тест на ниво компания.

Инвестиране в научни изследвания, иновации и умения: Комисията ще засили възприемането и внедряването на революционни технологии в критичните суровини. Освен това, създаването на широкомащабно партньорство за умения за критични суровини и на Академия за суровини ще насърчи умения, подходящи за работната сила във веригите за доставка на критични суровини.

Защита на околната среда чрез подобряване на циркулярността и устойчивостта на критичните суровини: Подобрената сигурност и достъпност на доставките на критични суровини трябва да вървят ръка за ръка с повишени усилия за смекчаване на всякакви неблагоприятни въздействия, както в рамките на ЕС, така и в трети страни по отношение на трудовите права, правата на човека и опазването на околната среда.

Разнообразяване на вноса на критични суровини от Съюза: ЕС никога няма да бъде самодостатъчен в доставките на такива суровини и ще продължи да разчита на внос за по-голямата част от своето потребление. Следователно международната търговия е от съществено значение за подпомагане на световното производство и осигуряване на диверсификация на доставките. ЕС ще трябва да засили своя глобален ангажимент с надеждни партньори, за да развива и диверсифицира инвестициите и да насърчава стабилността в международната търговия и да укрепва правната сигурност за инвеститорите. По-специално, ЕС ще се стреми към взаимноизгодни партньорства с нововъзникващи пазари и развиващи се икономики, по-специално в рамките на своята стратегия за глобален портал.

ЕС ще засили търговските действия, включително чрез създаване на Клуб за критични суровини за всички страни с подобно мислене, желаещи да укрепят глобалните вериги за доставки, укрепване на Световната търговска организация (СТО), разширяване на мрежата от споразумения за улесняване на устойчиви инвестиции и споразумения за свободна търговия и по-силен натиск върху правоприлагането за борба с нелоялните търговски практики.

✓ ЕЦБ не се притесни от сътресенията и вдигна лихвите според очакванията

Европейската централна банка повиши лихвените проценти с 50 базисни пункта в четвъртък, както беше обещано, игнорирайки хаоса на финансовите пазари и призивите на инвеститорите да отменят затягането на политиката поне докато настроеността се стабилизира, съобщава Ройтерс.

Централната банка на еврозоната вдигна лихвата си по депозитите до 3%, най-високото ниво от края на 2008 г., тъй като се очаква инфлацията да надхвърли целта си от 2% до 2025 г. ЕЦБ повишава лихвените проценти с най-бързите си темпове в историята, за да ограничи инфлацията, но поражението на световните пазари след колапса на Silicon Valley Bank в Съединените щати миналата седмица заплашваше да провали в последния момент тези планове.

„Повишеното ниво на несигурност засилва значението на подхода, зависим от данните, към решенията на Управителния съвет относно лихвените проценти“, коментира ЕЦБ, цитирана от Ройтерс.

Вчера сутринта финансовите инвеститори видяха едва 50% шанс за по-малко движение от 25 базисни пункта от ЕЦБ. Те също така намалиха очакванията за бъдещи движения, прогнозирайки пиковия процент от 3,25%, под целта от 4,1% миналата седмица.

Решението на ЕЦБ идва в ситуация, в която акциите на банките в еврозоната бяха в свободно падане тази седмица, стреснати първо от колапса на SVB, след това от сътресенията в Credit Suisse, кредитор, който отдавна е преследван от проблеми.

Основното безпокойство за ЕЦБ е, че паричната политика работи чрез банковата система и пълна финансова криза би направила нейната политика неефективна. Това поставя ЕЦБ пред дилема, изправяйки задължението ѝ за борба с

инфлацията срещу необходимостта от поддържане на финансова стабилност в лицето на сътресения, внесени предимно отивън.

„Управителният съвет следи отблизо текущите пазарни напрежения и е готов да реагира, ако е необходимо, за да запази цената и финансова стабилност в еврозоната“, уверяват от ЕЦБ.

Докато системните банкови кризи обикновено се превръщат в дълбоки рецесии, финансовата система на еврозоната е в най-добрата си форма от години, като капиталът, ликвидността и печалбите са на здрави нива, изтъква Ройтерс.

✓ Как инфлацията наистина стана неконтролируема

Покачването на цените изглежда извън контрол, заявява колумнистът на *Capital.fr** Марк Туати, президент на ACDEFI, който посочва грешките, допуснати от Европейската централна банка

През последните две години продължи да се налага отричането на реалността по отношение на инфлацията, което предизвика сериозни щети. Наистина, след 2021 г., когато непрекъснато увеличаващият се държавен дълг и пускането на „печатницата на пари“ от централните банки по света, показаха, че инфлацията ще нарасне рязко, никой не искаше да повярва в това. Когато единствено моят екип и аз обявихме тази перспектива, всички ни се изсмяха в лицето.

В огромното си мнозинство световните политически и монетарни лидери, както и почти всички икономисти (особено във Франция), твърдяха: „Увеличаване на инфлацията? Невъзможно!“, казваха ни го с апломб, граничещ с презрение. След това, когато инфлацията се наложи от лятото на 2021 г., същите хора твърдяха, че това е само временно или дори преходно явление.

След това, с войната в Украйна и ембаргото срещу Русия, които доведоха до скок на цените на суровините, инфлацията ставаше все по-голяма. Но за пореден път коректно мислещите експерти не спираха да твърдят, че тази инфлация няма да продължи. През пролетта на 2022 г. много икономисти дори прогнозираха, че тя ще тръгне отново надолу още от лятото на 2022 г. Всеки месец френските политически лидери обявяваха, че пикът на инфлацията е достигнат и че високата инфлация скоро ще бъде само далечен спомен...

През октомври, когато инфлацията в еврозоната надхвърли 10% при поставената от Европейската централна банка цел от 2%, нейната председателка дори се осмели да заяви: „Инфлацията идва от нищото“. Очевидно е, че това няма нищо общо с действителността.

Съвсем наскоро, с падането на цените на суровините, същите тези „платени гадатели“ продължиха своята литания: „Това е! Този път най-лошото наистина свърши“, казваха ни те, „всичко бързо ще се нормализира и инфлацията ще падне до 2%“.

Отново неуспех! Инфлацията продължава да е много висока и дори да расте. Така през февруари 2023 г. годишното увеличение на потребителските цени във Франция достигна 6,2%, връщайки се към своя връх от октомври-ноември 2022 г., който сам по себе си беше рекорд от юни 1985 г. Според хармонизираните европейски стандарти френската инфлация е дори 7,2%, нещо невиджано от 1984 г.

В еврозоната като цяло инфлацията също остава изключително висока, като достигна 8,5% през февруари. Драмата е, че основните индикатори на потребителските цени и по-специално на производствените цени, продължават да се покачват силно. Във Франция, например, последните са се увеличили с 1,6% само през януари, с 3,2% за последните три месеца и с 14,9% за една година. Това със сигурност е по-малко от 27,9%, които бяха достигнати през август 2022 г., но все още са твърде високи, за да позволи заключението за ясен и траен спад на инфлацията.

Освен това увеличението на годишните тарифи по енергийните договори и на цените на едро като цяло едва сега започват да оказват влияние върху потребителските цени. Нещо повече, ако досега високата инфлация беше ограничена до енергията и хранителните продукти, вече започва да обхваща всички стоки и услуги. Към това трябва да прибавим и неотдавнашното увеличение на заплатите, което също ще подхрани инфлацията през следващите месеци, особено след като цените на суровините отново тръгнаха нагоре.

След като й отне твърде много време, за да погледне реалността в очите и да затегне паричната си политика, докато все още имаше време, ЕЦБ, единственото, което прави, е да върви след инфлацията и да повишава основния си лихвен процент, без това да оказва реално въздействие върху нея.

Иначе казано, инфлацията наистина стана неконтролируема. Тук сме изправени пред синдрома на пастата за зъби. Инфлацията е като нея. Веднъж излязла от тубата, вече е невъзможно да бъде върната обратно. С други думи, след като изпуснаха инфлацията, карайки ни да вярваме, че тя няма да бъде трайна, политическите и монетарните власти на еврозоната сега паднаха в собствения си капан и вече нямат никакви средства за нейното контролиране.

И, за съжаление, историята ни показва как ще завърши този тъжен период. Наистина, както беше наблюдавано например в началото на 80-те години на миналия век, фазата на висока инфлация задължително води до огромен спад на потреблението, след това – до рецесия, която на свой ред предизвиква значително увеличение на безработицата и накрая – до спадане на цените.

Тази рецесия води до влошаване на бюджетния дефицит и публичния дълг. Но за разлика от началото на 80-те години, период, през който съотношението публичен дълг/БВП беше все още 20% във Франция, сега е близо 115%. В този контекст, докато отбелязват най-силното си увеличение от 1986-1987 г. насам, лихвените проценти по държавните облигации ще се затегнат допълнително, което ще увеличи тежестта на дълга, но също така и рецесията, оттам – безработицата и дефицитите, въвличайки Франция и еврозоната в изключително опустошителен порочен кръг.

В заключение, Франция и Икономическият и паричен съюз не са просто заплашени от „червен март“ по отношение на инфлацията, а от „алено десетилетие“ на фронтите на цените, публичния дълг, лихвените проценти, икономическата активност и безработицата. Остава само дружно да си пожелаем: „Късмет!“

✓ Дж. Стиглиц: Новите технологии благоприятстват банковите бягства

Няколко дни след фалита на Silicon Valley Bank, лауреатът на Нобелова награда за икономика Джоузеф Стиглиц приветства, в интервю за AFP, цитирано от Capital.fr* , реакцията на американските власти, но не изключи опасността и от други сривове.

След затишието, отбелязано на финансовите пазари във вторник, можем ли да кажем, че вече е изключен рискът от голяма финансова криза?

Това е едно от нещата, които не можете да предвидите. Банките са по-стабилни, отколкото в миналото, особено през 2008 г. Има напредък, но не толкова голям, колкото е необходимо. Новите технологии благоприятстват „bank run“ (банково бягство, паника). Доскоро се смяташе, че е трудно банковите сметки да бъдат преместени. Но когато всеки управлява банковата си сметка през интернет, е много по-лесно да изтеглиш всичките си пари и да ги вложиш другаде. Преди фалита на SVB имаше много малко дискусии за това как технологията влияе върху вероятността от „банковите бягства“. Стабилността на финансовата система трябва да бъде преосмислена, като се вземат предвид новите технологии.

Наскоро публикувахте много интересен материал, в който казвате, че фалитът на SVB е бил „предсказуем“. Можем ли да кажем, че и други водещи банки ще фалират в близките дни?

Банковата система е много сложна. Винаги вървят слухове за това, че една или друга банка е уязвима, но без да познавате техния счетоводен баланс, техните експозиции и техните резултати в стрес тестовете, е трудно да знаете истината. Това, което е интересно в случая, че нямаше отрицателни коментари по повод заемите, предоставени от SVB. В миналото, при повечето „банкови бягства“, хората се оплакваша от непредпазливостта на банките, които са отпусkali повече или по-малко необезпечени ипотечни заеми. Но тук проблемът не е в заемите, а по-скоро в асиметрията между активите и пасивите на банката. И това може да се случи навсякъде в нашата икономическа система.

Как оценявате реакцията на американските власти?

Имаше огромен шок между четвъртък и неделя вечерта. В крайна сметка мисля, че властите реагираха добре, но много бавно. Нещата щяха да са много по-лесни, ако бяха отговорили по-бързо, особено с гаранцията, че клиентите, които имат депозити над 250 000 долара няма да загубят парите си. На макроикономическо ниво това беше най-важното. Ако властите не бяха направили това, съществуваше голяма опасност от развихряне на огромна финансова криза или на могъщо движение на средства към най-големите банки „too big to fail“... Трябва да разберете степента на шока, който преживя технологичния сектор поради забавянето на реакцията на властите. Това е травма, която мисля, че ще има дългосрочни последици.

3e-news.net

✓ Процедури за близо 2 млрд. лева ще бъдат обявени до края на годината по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г.

2023 г. е ключова за приключването на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. и старта на инвестициите по настоящата програма

Процедури за близо 2 млрд. лева ще бъдат обявени до края на годината по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г. Това обяви заместник-министърът на регионалното развитие и благоустройството Десислава Георгиева, която председателства първото заседание на новосформирания Комитет за наблюдение на програмата. На събитието присъстваха представители на Главна дирекция „Регионална и селищна политика“ в Европейската комисия, кметове на общини, заместник-министри от министерствата, бенефициенти на програмата, експерти от различни ведомства, представители на неправителствени и бизнес организации и други институции, уточняват от МРРБ. Зам.-министър Георгиева отбеляза, че сумата представлява около 65% от общия бюджет на програмата за периода 2021-2027 г., който е в размер на 3,6 млрд. лв.

Ще се работи успоредно и по двата ѝ приоритета - за Интегрирано градско развитие и за Интегрирано териториално развитие на регионите. В напреднала фаза са мерките за Интегрирани териториални инвестиции, в които ще бъде вложен и по-значителен ресурс.

„В комуникация сме с всички управляващи органи на останалите европейски програми, които ще допринесат със средства за изпълнение на подхода за интегрирано развитие. „Очакваме в следващите два месеца да стартираме поканите за кандидатстване“, каза Георгиева. Тя уточни, че подкрепата е разделена на две фази, като първата ще е кандидатстване с концепции. Важна роля ще имат регионалните съвети за развитие, в които участват различни заинтересовани страни. Те ще трябва да приоритизират инвестициите спрямо нуждите в съответния регион, т.е. най-важните проекти за всеки регион. На следващ етап всеки управляващ орган на програмите, допринасящи към интегрирания подход, ще обяви поканите за кандидатстване, за да може да се сключат и реалните договори и да се отпуснат средства по одобрените териториални инвестиции.

„Сега най-важно е да подберем ключовите инвестиции и по двата приоритета“, коментира заместник-регионалният министър. Обществените поръчки ще бъдат обявени догодина след сключването на договорите с управляващите органи, уточни тя и заяви, че тази година ще е фокусирана върху подбора на важните инвестиции по двата приоритета на програмата.

В рамките на заседанието зам.-министър Георгиева представи и напредъка по изпълнение на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. Към днешна дата са договорени 3,054 млрд. лв. или 97% от общия бюджет на програмата. Разплатени са 2,331 млрд. лв., което съставлява 74 на сто от бюджета. Сертифицираните от ЕК средства са 61% или почти 2 млрд. лв. В оставащите 9 месеца усилията на МРРБ ще бъдат насочени към минимизиране на риска от загуба на средства по програмата, породен от кризата с драстичното поскъпване на строителните материали, което забавя изпълнението на

различни проекти, основно в областта на обновяване на културни обекти, образователни институции и здравна инфраструктура.

„В постоянен контакт сме с Европейската комисия, за да намерим работещи решения и да подпомогнем бенефициентите този риск да бъде минимизиран и преодолян, подчерта зам.-министър Георгиева. Тя напомни, че се прилага приетата методика за индексация на цените и бенефициентите могат да кандидатстват за допълнителни средства. „В момента обработваме искания за 71 анекса по вече сключени договори за проекти на стойност около 35 млн. лв., като половината анекси са подписани“, каза тя. И изрази убеждение, че мярката ще разреши продължаване на строителните дейности, така че проектите ще могат да бъдат изпълнени до края на годината. Провеждат се ежемесечни срещи с бенефициентите на рисковите проекти, поддържа се постоянна координация с ЕК, дадени са възможности за гъвкавост при изпълнението на проектите и др., за да няма загуба на средства.

Агнес Монфред от Главна дирекция „Регионална и селищна политика“ в ЕК подчерта, че бенефициентите трябва да работят заедно с управляващите органи, да се мобилизират и в най-кратки срокове в сътрудничество и координация, за да се приключи успешно Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. Тя отбеляза още, че ще са необходими много усилия и за успешното изпълнение на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 г. По нея трябва да се подготвят достатъчно добри проекти и да бъде финализирано програмирането, защото голямото предизвикателство ще бъде интегрираният териториален подход. Той трябва да започне навреме, с добре разработени проекти.

✓ България очаква 2,4 млрд. лева приходи от продажба на въглеродни квоти за 2023 година

България очаква 1,2 млрд. евро или 2,4 млрд. лева приходи от продажба на квоти за емисии на парникови газове от инсталации за 2023 година, научи ЗеNews. Данните са база консервативна оценка и на база на анализ на Sandbag и цените на фючърсите на борсата ICE до декември 2025 година. Тук влизат и приходите от квотите по чл. 10в чрез търг като се вземе средна цена на тон въглероден диоксид от 90 евро на тон.

Все пак прогнозните цени са неустойчиви на годишна база поради голямата динамика на пазара от цените на енергоносителите, актуалната геополитическа обстановка и текущите в момента преговори в Съвета по предложенията на ЕК за нови законодателни актове и изменения на съществуващи такива от пакета „Подготвени за цел 55 %“.

За 2023 г. и периода 01.01.2023-30.06.2023 г. в тръжните количества за България по принцип не се включват ежегодно по 5 159 984 квоти са разпределени за държавата по дерогацията съгласно чл. 10в от Директивата за Европейската схема за търговия с емисии. Те би трябвало да се разпределят по определени правила на производителите на електроенергия, ако тази дерогация функционираше за България.

Тези квоти (по 5 159 984 ежегодно до 2030 г.) могат да се използват единствено или за разпределяне на производителите на електроенергия, ако дерогацията бъде одобрена от ЕК, или да се продават на търг. За да бъдат включени към тръжните количества за България за съответната година, е необходимо това да бъде заявено официално с писмо от министъра на енергетиката до ГД „Климат“ на Европейската комисия.

До юни месец се очаква да се търгуват 4 милиона квоти, а до края на годината 8 милиона тона, а приходите се изчисляват по прогнозни цени от 90 евро на тон. До месец юни ще се търгува половината количество от 592 млн. евро или над 1 млрд. лева, показват предварителни прогнози на Министерството на околната среда и водите.

Квотите по чл. 10в от Директива 2003/87/ЕО са още 2,5 милиона до юни и 5,1 милиона до края на годината. Общото количество квоти ако се прибавят квотите по чл. 10в стават 6,5 милиона до юни и повече от 13,1 милиона до края на годината.

Очакваните приходи само от продажба на квоти са от инсталациите са 1,4 млрд. лева до края на годината

Очакваните приходи от продажба на квоти само от инсталациите са 360 млн. евро или 704 млн. лева до юни и 720 млн. евро или 1,4 млрд. лева до края на годината. Но с прибавянето на квотите от дерогацията планираните приходи нарастват до 2,4 млрд. лева.

Приходите от квоти емисии в България са важен инструмент за стимулиране на нисковъглеродно развитие. Във Фонд „Сигурност на енергийната система“ се внасят 100% (до юни 2016 г. – 77%) от приходите от тръжна продажба на всички разпределени на България квоти емисии за инсталации на парникови газове, които се използват за намаляване на цената за задължения към обществото.

През 2022 г. инсталациите, които ще трябва да купуват квоти с тревога и напрежение гледат към пазара на въглерод в ЕС. Но се оказва, че България ще продължи да печели рекордни суми от това, че бизнесът купува допълнителни квоти емисии срещу замърсяването на въздуха.

Причина за по-високите цени се крие, както в направените до момента реформи в Схемата за търговия с емисии на ЕС, но и предстоящи такива. Нови сектори се планират да се присъединят към системата на ЕС за търговия с емисии, като морските емисии ще бъдат включени от 2023 г., а авиацията от 2024 г., създавайки допълнително търсене на квоти. Предстои включване на сградите и транспорта, с което почти всички сектори на икономиката трябва да плащат въглероден данък или такси.

България ще продължи да бъде с рекордни приходи, въпросът е как ще ги използва

Европейският закон за климата, който влезе в сила през юли 2021 г., увеличава целта на ЕС за климата до 55% намаляване на емисиите до 2030 г. в сравнение с нивата от 1990 г., от 40%.

Въпреки че все още съществува значителен излишък от квоти в обращение, очакваното затягане на пазара насърчи спекулантите да влязат на този пазар. Анализатори от ТНEMA Consulting дори коментираха през 2021 г., че „спекулативното търсене от страна на инвеститорите структурно повиши цената на CO2.“ Разследване на Европейския орган за ценни книжа и пазари не откри доказателства за пазарна манипулация, но спекулантите, които залагат на покачващите се цени на въглеродните емисии, помогнаха за тяхното повишаване.

В допълнение, неочаквано силното търсене на енергия през 2021 г. се срещна с ограничения в предлагането, особено на природен газ, което доведе до рязко покачване на цените през есента. Енергийните производители отговориха като увеличиха производството от въглеродно-интензивни мощности, работещи с въглища, като предизвикаха търсенето на допълнителни въглеродни квоти.

Приходите от емисии предстои да финансират новия Социален климатичен фонд

След 2026 г. се очаква приходите от квоти да влизат в специален Социален климатичен фонд, който ще генерира приходи не само от купуването на квоти от инсталациите в България, но и от други страни на ЕС. Ресурсът в него за България се очаква да бъде 2,8 млрд. евро или около 5 млрд. лева. Енергийни експерти предлагат част от тези средства, поне 10% да отиват за подкрепа на енергийно бедните домакинства в България, които всъщност са 1/3 от населението на страната.

✓ Модернизационният фонд ще бъде ключов за инвестициите в електроразпределителната мрежа у нас

Присъединяването на голям брой ВЕИ е предизвикателство, но новите технологии могат да помогнат

[Текстът е публикуван в специалния бюлетин Real Time Future](#)

Зелената страст е обхванала цяла Европа. В момента всяка компания се старее максимално добре да оползотворява собствения си ресурс за производство и закупуване на чиста енергия. И това не се прави само за корпоративен имидж, а защото всеки бизнес се старее да минимизира разходите си. Тези процеси вървят усилено и в България.

За съжаление обаче електроенергията е особен вид стока. Тя не може да бъде просто съхранявана в туби от бензин, както на шега се изразяват експертите. Електроенергията се движи постоянно, като винаги трябва да има баланс между търсенето и предлагането. Двете криви обаче не винаги съвпадат. В момента в България вече има случаи на прекомерно производство на енергия от слънчеви централи в малки селца в Южна България, където през деня няма почти никакво потребление. Тази енергия трябва да се „изпрати“ по мрежата до потребителите в големите градове – Сандански, Благоевград, Разлог и други, където има предприятия, консумиращи я през деня.

В същото време, когато хората се приберат в домовете си след работа, потреблението се покачва. По това време обаче вече не работят соларните панели и електроенергията трябва да „дойде“ от другаде. Най-често тогава преносът е от конвенционална централа до жилищата на хората. Така се получава своеобразно повторно „изпращане“ на електроенергия там, където е необходима. Това затруднява управлението на мрежата или т. нар. „диспечиране“. За да преодолеят това предизвикателство, електроразпределителните предприятия у нас ускорено изграждат „умни“ мрежи.

Само умни електромери ли трябвават? Не.

За да станат умни мрежите, не е достатъчна само подмяната на електромерите с умни устройства. Навлизането на новите технологии във всеки етап от управлението на електроразпределителната мрежа е неизбежно.

„Във фокуса на нашата дейност е имплементирането на автоматизирани елементи по мрежата и внедряване на дистанционно обслужвани електромери на цялата територия, обслужвана от дружеството,“ казва Георги Миков, изпълнителен директор на ЕРМ Запад, част от групата на Електрохолд.

До момента на лицензионната територия на ЕРМ Запад са монтирани над 450 000 електромера с дистанционно управление – AMR (automatic meter reading). Намерението на ЕРМ Запад е техният брой да се увеличи двойно в близките години, допълва Миков.

„Развиваме и единна Географска информационна система (ГИС), като събираме и актуализираме масиви от данни за енергийните съоръжения и оборудване, които ще подпомогнат създаването на IT инструменти за гарантиране на точност на информацията. Проектът ни ще осигури намаляване на времето за реакция при аварийни ситуации и ще даде възможност за по-бързо откриване и предотвратяване на аварии, ще съкрати сроковете за присъединяване и предоставяне на техническа информация за енергийните съоръжения на клиентите. Тази стъпка е част от цялостната стратегия на компанията за дигитализация и модернизация на мрежата, която да отговаря на нуждите на една модерна европейска държава,“ казва той.

“Именно благодарение на новите технологии качеството на електроснабдяването се подобрява. Използваме съвременни средства за наблюдение състоянието на съоръженията, в т. ч. ултразвукова диагностика на въздушните електропроводи (с помощта на дронове) и термовизионна техника за трафопостове и възлови станции”, допълва Миков.

Качествената информация в ГИС заедно с възможностите на съществуващата система за управление на мрежата – SCADA, създават основата за изграждане на модерни смарт системи и тяхното ефективно управление. Ще са нужни и нови data центрове, които да управляват огромните масиви от данни, идващи от системите за управление и електромерите.

Ключовият Модернизационен фонд

Въпросът е какви инвестиции са необходими, за да „поумнее“ мрежата, образно казано. Краткият отговор е, че нужните вложения ще са значителни. Ключът за осигуряване на тези средства може да бъде Модернизационният фонд.

Фондът е финансов инструмент на ЕС и ще се финансира от приходите от Системата за търговия с емисии. Основната му цел е да подкрепи зеления преход в десет държави от ЕС с по-ниски доходи (включително България) при модернизиране на техния енергиен сектор, повишаване на енергийната ефективност и улесняване на справедливия преход. По линия на фонда страната ни може да се възползва от милиони евро за подобни проекти, без това да натоварва крайните потребители с по-високи цени на електроенергията.

Самият Модернизационен фонд в България тепърва се структурира и ще са нужни усилия той да заработи възможно най-скоро. По линия на този фонд са предвидени 410 млн. евро за цифровизация на енергийната мрежа.

„ЕРМ Запад е кандидатствала за финансиране пред Министерство на енергетиката по линия на фонда“, обясни Миков.

Първият проект за модернизация на мрежата е за 100 млн. евро. Целта е той да бъде изпълнен в рамките на следващите 2 години. По него ще се обнови и модернизира цялата система за управление на данните, които ЕРМ Запад събира от

електромерите. Това е т. нар. metering data management, който заедно с ГИС ще позволи по-ефективно онлайн управление на процесите в разпределителната мрежа.

Другият важен проект, който ЕРМ Запад се надява да финансира чрез фонда, е за нови 450 000 дистанционно обслужвани електромери. Всички тези инвестиции са от особено значение с оглед на Зеления преход и ще се осъществят извън инвестиционната програма на компанията, която всяка година се одобрява от Комисията за енергийно и водно регулиране. „Компанията и в момента инвестира усилия и средства в разработката на интелигентните системи за управление, но процесът изисква допълнителни ресурси. Затова разчитаме на подкрепата от Модернизационния фонд“, казва изпълнителният директор на ЕРМ Запад.

Ако средствата от Модернизационния фонд по-бързо достигнат до българските компании, то това ще освободи ресурс за изграждане на нова физическа инфраструктура, което освен всички ползи от модернизацията, ще позволи пълен контрол върху доставената и консумирана електроенергия и дали има кражби на ток.

По оценки на ЕРМ Запад при одобрение на финансиране от фонда, ще се осигурят допълнително между 15 и 20 млн. лева годишно за изграждане на нови съоръжения – подстанции, електропроводи и внедряването на модерни технологии в управлението на електроразпределителната мрежа. Върху този въпрос е важно сега да помислят политици и управленци, защото само след година-две на България ще се наложи изцяло да либерализира пазара на електроенергия и тогава вече битовите потребители няма да са на регулирани цени, а всеки ще търси най-добрата оферта за доставка на ток.

За момента у нас, по линия на друг европейски фонд – Плана за възстановяване и устойчивост, са предвидени обаче единствено средства за Електроенергийния системен оператор. Компанията поддържа опорната инфраструктура, за да може разпределителните компании да получават ток от производителите. Но само с вложения в ЕСО няма как малките бизнес и частни потребители реално да усетят какво е да си производител на ток и доколко е добре това за бизнеса или домакинството.

Административни неясноти

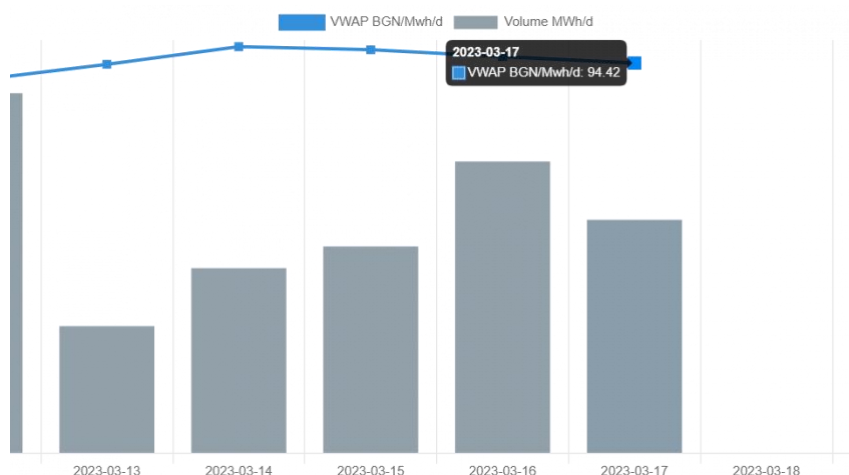
За да заработи Модернизационният фонд у нас все още има някои административни неясноти, по които държавата работи. Надеждата на компаниите е час по-скоро да бъде структуриран този фонд, защото заявките за нови ВЕИ присъединявания вече буквално заливат разпределителните компании. Капацитетът на мрежата за присъединяване вече е на ръба и скоро ще бъде превишен, категорични са от ЕРМ Запад. Заявките за присъединяване на нови ВЕИ централи, предимно слънчеви, само за миналата година са скочили над три пъти, спрямо кризисната 2021 г. А притеснителен факт за диспечерите е, че производството се планира в отдалечени места, където няма потребление. Там мрежата не е проектирана да „разхожда“ по два пъти дневно електроенергията в различни посоки... Този проблем тепърва ще се разраства и ключът към решението и цифровизацията може да бъде Модернизационният фонд.

Каква е ситуацията в Румъния?

От Модернизационния фонд може да се възползват 10 държави в ЕС и освен нас в списъка е и северната ни съседка. В Румъния, съгласно техните планове, цифровизацията на енергийната система оказва съществена роля за намаляване на собственото технологично потребление и за превръщането на румънския енергиен пазар в пазар, „подходящ за ВЕИ“. Именно вложенията в мрежата за ниско напрежение позволяват да се увеличи възможността за интегриране на ВЕИ-производители в нея. За да се постигне тази цел, Румъния се стреми да приложи концепцията за интелигентни мрежи, включително чрез широкомащабно въвеждане на интелигентни измервателни уреди.

Въвеждането на интелигентни измервателни системи в енергийния сектор е национален приоритет, като първа стъпка към цифровизацията на инфраструктурата. Интелигентните измервателни системи са признати заради своите предимства за крайните потребители, дружествата за комунални услуги и цялата енергийна система, включително ползи за околната среда чрез повишаване на енергийната ефективност и интегрирането на ВЕИ в националната електроенергийна система на Румъния. Звучи познато нали? Е, това в общи линии е посоката и в България. Но информацията тук е написана сега, но в Букурещ се готви вече преди повече от година. И Румъния реално вече започва да получава финансиране чрез Модернизационния фонд. Затова и там вече има изградени малки енергийни общности – именно тези структури показват колко независими могат да бъдат отделните страни и Европа при вноса на енергоносители.

✓ Цената на газа на „Газов хъб Балкан“ с ден за доставка 17 март се понижава с 1.62 %

Пазар ден напред, източник: Газов хъб Балкан

Цената на природния газ, постигната в сегмента „пазар ден напред“ на газовата борса в България „Газов хъб Балкан“ с ден за доставка 17 март 2023 г. е 94.42 лв. за MWh.

Изтъргуваният обем е 6 774 MWh.

Стойността се понижава с 1.62 % спрямо отчетените 95.97 лв. за MWh с ден за доставка 16 март 2023 г. и изтъргуван обем от 8 470 MWh.

В сегмента пазар „в рамките на деня“ изтъргуваният обем за 16 март е 1 266 MWh при постигната цена от 95.25 лв. за MWh.

Стойността намалява с 0.59 % в сравнение с регистрираните 95.82 лв. за MWh на 15 март и изтъргуван обем от 643 MWh. Референтната цена към публикуването е 94.42 лв. за MWh.

✓ Спад с 18.3%: Енергийната борса затвори при цена за базова енергия от 178.98 лв. за MWh с ден за доставка 17 март 2022 г.

Енергийната борса в рамките на търговията в сегмент „пазар ден напред“ затвори при цена за базова енергия (1 – 24 часа) от 178.98 лв. за MWh с ден за доставка 17 март 2023 г. и обем от 94 754.10 MWh, сочат данните от търговията. Това е понижение с 18.3 % спрямо стойността при затваряне на предишната търговия.

Цената на пиковата енергия (9-20 часа) е 184.96 лв. за MWh, при количество от 48 715.50 MWh.

Извънпиковата енергия (46 038.60 MWh) е на цена от 173.00 лв. за MWh (1-8; 21-24 часа).

Борсата стартира при средна цена от 129.83 лв. за MWh и количество от 3619.4 MWh.

Най-ниската стойност е отчетена за 03 часа – 102.95 лв. за MWh (3556.8 MWh).

Най-високата цена на електроенергията, търгувана в сегмента „пазар ден напред“ е постигната за 20 часа – 273.43 лв. за MWh при количество от 4006 MWh.

В 24 часа цената на търгуваната електроенергия в този сегмент е 200.75 лв. за MWh при обем от 3429.9 MWh по данни на <https://ibex.bg/>

Спрямо стойността от 219.20 лв. за MWh (112.08 евро за MWh) за 16 март 2023 г., цената на търгуваната електроенергия с ден за доставка 17 март се понижава до 178.98 лв. за MWh (спад с 18.3 %) по данни на БНЕБ или 91.51 евро за MWh.

При търговията в пазарен сегмент "в рамките на деня" на 16 март 2023 г. общият търгуван обем на БНЕБ към часа на публикуване на информацията е 2 974.10 MWh при средно претеглена дневна цена от 198.51 лв. за MWh.

Към момента на публикуването на информацията, оперативните данни на Електроенергийния системен оператор (ЕСО) на България за генерацията и товара, които не отразяват търговския обмен, както и енергийните обмени по линия на ENTSO-E сочат, че в системата участват:

Име		MW
АЕЦ	43,39%	2164.98
Кондензационни ТЕЦ	35,45%	1768.61
Топлофикационни ТЕЦ	8,10%	404.39
Заводски ТЕЦ	2,14%	106.71
ВЕЦ	0,18%	9.2
Малки ВЕЦ	2,27%	113.35
ВяЕЦ	2,59%	129.17
ФЕЦ	5,06%	252.58
Био ЕЦ	0,81%	40.46
Товар на РБ		5114.61

Интензитетът на CO₂ е 431g (gCO₂eq/kWh) за България към момента на публикуването на информацията. За сравнение в Германия е 303g, Полша - 611g, Чехия - 451g, най-нисък е във Франция - 61g и Испания - 86g).

✓ Понижение на цените по европейските електроенергийни борси за петък 17 март

Румънската OPCOM затвори при цена от 91,51 евро/мвтч, а гръцката HENEX е с цена от 106,13 евро/мвтч за базова енергия

Румънската енергийна борса OPCOM затвори сегмента „Ден напред“ при цена от 91,51 евро/мвтч за базова енергия. Това сочат данните на борсата за 17 март 2023 г. Цената за пиковата енергия е 94,57 евро/мвтч, а извънпиковата енергия е 88,45 евро/мвтч. Най-високата цена от 139,80 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска ще бъде цената в 4 ч и тя ще бъде 52,64 евро/мвтч.

На гръцката енергийна борса HENEX средната цена за базова енергия на 17 март ще бъде 106,13 евро/мвтч. Общият изтъргуван обем електроенергия е за 130,13 гвтч. Максималната цена ще е 152,19 евро/мвтч и тя ще бъде в 18 ч. Минималната цена е в 12 ч и тя ще бъде 57,64 евро/мвтч.

При унгарската енергийна борса HUPX цената на базовата енергия за 17 март е 93,11 евро/мвтч. Пиковата енергия пък се търгува за 97,40 евро/мвтч. Най-високата цена от 139,49 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 52,62 евро/мвтч. Търгуваните обеми ще бъдат 73 034,5 мвтч.

Базовата цена на електроенергията за 17 март на Словашката енергийна борса е 93,64 евро/мвтч. Най-високата цена от 140,19 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 51,82 евро/мвтч.

Базовата цена на електроенергията на **Чешката енергийна борса** е 94,05 евро/мвтч. Най-високата цена от 136,08 евро/мвтч ще бъде в 20 ч. Най-ниска пък ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 50,68 евро/мвтч.

На **Австрийската енергийна борса** цената за базова енергия за 17 март е 95,01 евро/мвтч. Пиковата цена ще достигне 101,20 евро/мвтч. Търгуваният обем при базовата енергия е 62 983,6 мвтч. Най-висока се очаква да бъде цената в 19 ч и тя ще достигне 136,85 евро/мвтч. Най-ниска ще бъде цената в 3 ч и тя ще бъде 55,64 евро/мвтч.

На **Германската енергийна борса** цената за базова енергия е 92,35 евро/мвтч на 17 март. Пиковата цена ще бъде 100,05 евро/мвтч. Търгуваните обеми при базовата енергия са 680 590,6 мвтч. Най-висока се очаква да бъде цената в 19 ч и тя ще достигне 134,36 евро/мвтч. Най-ниска пък ще бъде цената в 1 ч и тя ще бъде 48,45 евро/мвтч.

На **италианският енергиен пазар** електроенергията на сегмента „Ден напред“ за 17 март ще се продава за 127,01 евро/мвтч за базова енергия.

✓ Европейските фондови пазари изтриха част от загубите от сряда, лидери в четвъртък са акциите на банките

С най-голям дневен ръст затвори френският индекс CAC 40, а с най-слабо повишение завърши германският измерител DAX

Борсовите индекси на страните от Западна Европа вчера нараснаха в една силно динамична сесия, като изтриха частично понесените загуби от предишния ден, но инвеститорите бяха изненадани от Европейската централна банка заяви (ЕЦБ), която повиши лихвените проценти с 50 базисни пункта въпреки неотдавнашната нестабилност на банковия сектор в региона.

Инвеститорите очакваха резултатите от мартенското заседание на ЕЦБ, на което Управителния съвет увеличи трите си основни лихви с половин процент. Имаше съмнения, че изключителните сътресения на финансовите пазари може да принудят политиките на Европейската централна банка да се откажат от плановете за ново значително увеличение на лихвените проценти по-късно днес, тъй като страховете от нова финансова криза изместват опасенията за инфлацията.

След увеличението с 50 базисни пункта трите лихви нарастват съответно: лихвата по операциите по рефинансиране (когато банките заемат средства от ЕЦБ за срок от една седмица) се повишава до 3.50 на сто, лихвата по депозитите достига рекордните 3.00 на сто, а лихвата по пределното кредитно улеснение (банките заемат средства от ЕЦБ по овърнайт, но те са по-скъпи, отколкото ако заемат за седмица по рефинансиране) се повишава до 3.75 на сто.

Също в четвъртък стана известно, че инфлацията в Италия през февруари се е забавила до 9.1% от 10% през януари, спадайки до минимум от миналия септември. Спрямо януари цените са се увеличили с 0.2%. Базисната инфлация, с изключение на нестабилните цени на енергията и храните, се ускори до 6.3% от 6% през януари.

До обед общият индекс на най-големите компании в региона Stoxx Europe 600 се повиши с 0.44%, сред като в сряда падна с 2.9%, достигайки минимума от януари. От националните измерители на „сините чипове“ с най-висок ръст беше испанският IBEX 35 (+1.1%), следван от италианския FTSE MIB (+0.9%), а британският FTSE 100, германският DAX и френският CAC 40 се повишиха с около 0.75%. Следобед възходящият тренд не само се запази, но и за някои измерители се ускори. Повишението можеше да е по-голямо, ако не беше решението на ЕЦБ да повиши лихвите, тъй като сред новината от Франкфурт цената на акциите започна леко да пада, но до излизане от „зелената зона“ не си стигна.

Индекс	Страна	Стойност/пункт	Промяна/пункт	Ръст/спад
STOXX 600	Общият европейски	441.64	5.19	1.19%
FTSE 100	Великобритания	7 410.03	65.58	0.89%
DAX	Германия	14 967.10	231.84	1.57%
CAC 40	Франция	7 025.72	140.01	2.03%
FTSE MIB	Италия	25 918.76	352.92	1.38%
IBEX 35	Испания	8 890.20	131.10	1.50%

Източник: MarketWatch

От таблицата по-горе е видно, че с най-голям дневен ръст затвори френският индекс CAC 40, а с най-слабо повишение завърши германският измерител DAX.

Акциите на Credit Suisse скочиха с 19.15%, след спад от 24% предишния ден. Както беше съобщено, швейцарската банка планира да получи достъп до кредитна линия от Централната банка на страната в размер на до 50 милиарда франка (54 милиарда долара) за укрепване на ликвидността. В допълнение, Credit Suisse планира да изплати предсрочно до 2,5 милиарда долара първостепенни обезпечени облигации и 500 милиона облигации в евро. Това развитие следва вчерашната драматична разпродажба, по време на която цената на акциите на Credit Suisse падна с 24%, което доведе до срив на европейския банков сектор със 7%, което беше по-лош ден от 24 февруари 2022 г.

Възходът на швейцарската банка е отрази и на повечето големи кредитори в региона, чийто акции поскъпнаха, след като затвори с големи загуби в сряда. Много наблюдатели посочиха, че печалбите за банките е можело да са по-големи, ако ЕЦБ беше замразила или повишила само с 25 пр.п. лихвата. След приключване на търговията по фондовите борси в Западна Европа, цената на акциите на френските **Societe Generale** се повиши с 1.12% (при спад с 12.18% в края на търговията в сряда) и на **BNP Paribas** (+1.31% при минус 10.11% вчера), на германските **Deutsche Bank** (спадна с 1.32% при минус 9.25 в сряда) и **Commerzbank** (+0.30% след спад от 8.72% в сряда), на британските **Barclays** (+3.90% при минус 8.92% вчера) и **Lloyds Banking Group** (+1.81% при спад с 1.54% в сряда), на италианските **Intesa Sanpaolo** (+0.30% при загуба с 6.87% вчера) и **UniCredit** (+2.72% при спад с 9.06% в сряда) и на швейцарската **UBS** (+3.41% при понижение с 8.72% в сряда).

При другите емисии също преобладаваха печелившите.

Цената на акциите на **Air France-KLM** се покачи с 3.03%, след като авиокомпанията обяви, че е изплатила остатъка от заем от 4 милиарда евро, който получи от консорциум от банки и френското правителство в разгара на пандемията.

Книжата на италианската компания за обслужване на петролни находища **Saipem** поскъпнаха с 3.95%, след като анализаторите от Morgan Stanley повишиха рейтинга им до „свърхтегло“.

Пазарната стойност на британския онлайн оператор за доставка на храна **Deliveroo Plc** спадна с 1.96%, въпреки че компанията отчете ръст на приходите и намаление на загубата преди данъци миналата година.

Котировките на ценните книжа **Savills Plc** се понижиха с 3.25%. Британският брокер на недвижими имоти намали печалбите преди облагане с данъци миналата година въпреки по-високите приходи и обяви плановете си председателят Никълъс Фъргюсън да се оттегли в края на годината.

Лидер по ръст в Stoxx Europe 600, освен Credit Suisse, са акциите на германската биофармацевтична компания **MorphoSys AG**, които поскъпнаха със 7.37%.

На дъното на общия европейски измерител слязоха книжата на базираната в Люксембург компания за недвижими имоти **Grand City Properties**, които поевтиняха с 6.78.4%.

✓ **Борсовите цени на газа се повишават с 4.06 %**

Цените на газа в Европа леко се повишават в сравнение с нивото, отчетено през предходната сесия, сочат данните от търговията.

Фючърсите за газа за месец април по индекса TTF на борсата ICE стартираха в четвъртък със слабо повишение 43.25 евро за MWh или с 0.8 процента, след като ден по-рано търговията завърши при цена от 42.905 евро за MWh. В рамките на търговията още през първите два часа газовите фючърси се движеха в посока надолу и се сринаха до 41.9 евро за MWh като останаха в диапазона до 42.11 евро за MWh до ранните следобедни часове. Впоследствие започна процес на покачване и кум публикуването на данните борсовите цени на газа достигат до 44.65 евро за MWh, което представлява ръст от 4.067 % и са най-близо до нивото от януари 2022 година.

Изчисленията на наблюдателите сочат, че през първата половина на месец март газовите фючърси са спаднали с 1,2 пъти за месеца и 3,6 пъти в сравнение с аналогичния период на миналата година.

Доставките на синьо гориво през газотранспортната система на Украйна и в частност през ГИС Суджа все още остават високи – 42.36 млн. куб м според данните на компанията „Оператор на газотранспортната система на Украйна“.

Междувременно запасите от природен газ в подземните газохранилища на Европа остава висок - 56.23 % или 631.8140 TWh при темп на теглене от 0.16 п.п.

Днес по-рано стана ясно, че Европейската енергийна борса (EEX) придобива 66% от акциите на партньора в GRT Baltic. Одобрение е получено от GET, Amber Grid, оператор на тръбопроводната мрежа на Литва. GET Baltic е изтъргувала 7 тераватчаса (TWh) газ през 2022 г., което се равнява на 17% от общо консумирания газ на балтийските и финландските пазари през тази година, подобрявайки дял от 12% през 2021 г., Според съобщение на уебсайта на GET Baltic целта на избора на стратегически партньор е привличане повече участници на пазара и съответно по-висока конкуренция, ликвидност и по-ниски цени на газа. Сделката ще бъде финализирана през второто тримесечие на тази година.

Анализаторите все още не могат да стигнат до консенсус колко точно природен газ ще трябва да закупят през тази година страните от Европейския съюз, така че да се спокойни през следващия отоплителен сезон. В зависимост на различните анализатори изчисленията са за необходим обем от 24 до 60 млрд. куб м. Спадът на борсовите цени на синьото гориво е добра новина, но на този фон важни се оказват обемите на LNG доставките и ценовата зависимост по отношение на новите договори за доставки на втечен природен газ. Трябва да се имат предвид и проектите за регазификация в Европа, които предстои да бъдат приключени. Инвестициите винаги са част от цената на бъдещите доставки.

✓ **Лагарад успокои: Банковият сектор в еврозоната е устойчив, със силни капиталови и ликвидни позиции**

Президентът на ЕЦБ призова правителствата на страните от еврозоната бързо да започнат да намаляват бюджетната подкрепа за домакинствата и бизнеса, за да се борят с инфлацията

„Предвижда се инфлацията да остане твърде висока за твърде дълго време. Поради това днес Управителният съвет реши да повиши трите основни лихвени проценти на Европейската централна банка (ЕЦБ) с 50 базисни пункта, в съответствие с решимостта ни да гарантираме навременното връщане на инфлацията към нашата средносрочна цел от два процента“. Това каза вчера в началото на пресконференцията президентът на ЕЦБ Кристин Лагард след заседанието на Управителния съвет на банката, на която бяха повишени с половин процент и трите лихви.

Относно сътресенията на банковия сектор

Лагард обясни, че ЕЦБ следи отблизо текущите пазарни напрежения и са готови да реагират, ако е необходимо, за да се запази ценовата и финансовата стабилност в еврозоната. „Банковият сектор в еврозоната е устойчив, със силни капиталови и ликвидни позиции. Във всеки случай нашият набор от политически инструменти е напълно оборудван, за да осигури ликвидна подкрепа на финансовата система на еврозоната, ако е необходимо, и да запази гладкото предаване на паричната политика“, подчерта Лагард.

Тя се спря и на променените прогнози за ръста на икономиката и инфлацията от икономистите на ЕЦБ, които са обяснени в разпространеното преди това съобщение за днешното заседание на регулатора.

След това тя очертава по-подробно как виждат в ЕЦБ развитието на икономиката и инфлацията и обясни тяхната оценка на финансовите и парични условия в момента.

Относно рисковете

Лагард посочи, че рисковете за перспективите за икономически растеж са насочени надолу. Постоянно повишеното напрежение на финансовите пазари може да затегне по-широките кредитни условия по-силно от очакваното и да понижи

доверието. Неоправданата война на Русия срещу Украйна и нейния народ продължава да бъде значителен риск за икономиката и може отново да повиши разходите за енергия и храна. Може да има и допълнително забавяне на растежа на еврозоната, ако световната икономика отслабне по-рязко от очакваното. Компаниите обаче биха могли да се адаптират по-бързо към предизвикателната международна среда и, заедно с отшумяването на енергийния шок, това може да подпомогне по-висок растеж от очаквания в момента, обясни президентът на ЕЦБ.

Възходящите рискове за инфлацията включват съществуващ натиск върху производствените цените и евентуално цените на енергията, които може да доведат до по-високи цени на дребно от очакваното в близко бъдеще. Вътрешни фактори, като постоянно повишават инфлационните очаквания над нашата цел или по-високи от очакваните увеличения на заплатите и маржовете на печалба, биха могли да доведат до по-висока инфлация, включително в средносрочен план. Освен това, по-силно от очакваното икономическо възстановяване в Китай може да даде нов тласък на цените на суровините и чуждестранното търсене. Рисковете за намаляване на инфлацията са свързани с постоянно повишеното напрежение на финансовите пазари, което може да ускори намаляването на инфлацията. В допълнение, падащите цени на енергията биха могли да се превърнат в намаляващ натиск от основната инфлация и повишаването на заплатите. Отслабването на търсенето, включително поради по-силно забавяне на банковия кредит или по-силно от прогнозираното предаване на паричната политика, също би допринесло за по-нисък ценови натиск от очакваното в момента, особено в средносрочен план.

Затова Лагард призова правителствата на страните от еврозоната бързо да започнат да намаляват бюджетната подкрепа за домакинствата и бизнеса, за да се борят с инфлацията, тъй като цените на енергията се понижават.

Относно финансовите и паричните условия

Пазарните лихвени проценти се повишиха значително през седмиците след последната ни среща през февруари. Но увеличението силно се обърна през последните дни в контекста на сериозно напрежение на финансовите пазари, каза Лагард. По нейните думи, банковите кредити за фирми от еврозоната станаха по-скъпи. В същото време кредитите за фирмите са намалели поради по-ниското търсене и по-строгите условия за предлагане на кредити. Заемите на домакинствата също поскъпнаха, особено поради по-високите лихви по ипотечните кредити, поради което тяхното търсене спадна. На фона на тази по-слаба динамика на заемите ръста на парите в обращение се забави рязко, заради намаляването на парите в брой и респективно на потреблението.

✓ Експортът на петрол от САЩ през 2022 г. се е увеличил с 22 % достигайки рекордните 3,6 млн. б/д

Експортът на петрол от САЩ през 2022 г. е нараснал с 22%, достигайки рекордните 3,6 млн. барела на ден (б/д), според съобщението на Агенцията за енергийна информация (EIA) към министерство на енергетиката на страната.

Ръстът на доставките е, според данните се е дължал на увеличеното производство, използването на количества от стратегическия резерв (SPR) и нарасналото търсене на петрол, алтернативен на руския. Броят на дестинациите за износ е намалал от 39 през миналата година до 38 през миналата година в сравнение с 39 през предходната.

Най-голям вносител на американски петрол през миналата година за пръв път е станала Южна Корея, на която, според данните на EIA се е паднал дял от 10,3% (371 хил.б/д). След нея се нареждат Нидерландия с дял от 10,2 % (368 хил.б/д) и Великобритания с 9,6 % (347 хил. б/д).

Канада, с дял от 9,2% е отстъпила до четвърто място, след като до 2020 г. почти 20 г. е била лидер по покупки.

Значително е спаднал дела на експорта на американски петрол за Индия и Китай, които според данните през 2021 г. и 2020 г. са били сред най-големите вносители. Общо двете страни са свили покупките с 19 % (125 хил. б/д), което се обяснява с прехода към руския петрол.

Това понижение обаче е било компенсирано в голяма степен от покупките от други дестинации, в частност европейски. През 2022 г. експортът на американски петрол за Европа е нараснал с 41% и е достигнал до обем от порядъка на 1,51 млн.б/д. По-висок от европейския е бил вносът за страните от Азия и Океания (1,55 млн. б/д), които държат статута на най-голям вносител на американски петрол в региона от 2017 г.

EIA прогнозира, че предвид забраната на доставки на руски петрол по море, високото търсене от страна на Европейския съюз ще се запази и през 2023 г.

✓ Чистата печалба на „Газпром“ е спаднала със 72,2 процента

Eni, PGNiG, Gasum, и „Нафтогаз“ са иницирали арбитражни дела срещу „Газпром“

Чистата печалба на руския газов монополист „Газпром“ по руските счетоводни стандарти през 2022 г. е възлижала на 747,246 млрд. рубли и е намалела със 72,2 % в сравнение с предходната година, според отчета на компанията.

Приходите за отчетния период са се увеличили с 24,9 % - до 7,979 трилиона рубли. Себестойността на продажбите е съставлявала 4,769 трилиона рубли, информират руските агенции.

В отчета са посочени заведените дела срещу руския газов монополист, които, както става ясно са свързани основно с прекъсването на доставките, наложили се заради промяната на схемата на разплащане от долари в рубли.

Италианската Eni, немската RWE, полската PGNiG, финландската Gasum, френската Engie и украинската „Нафтогаз“ през 2022 г. са иницирали арбитражни дела срещу „Газпром“, според отчетността на руската компания, посочват агенциите.

В частност Engie на 26 януари 2022 г. е изпратила до арбитражния съд към търговската палата на Стокхолм уведомление за започване на арбитраж срещу „Газпром експорт“ за преразглеждането на цената по договорите за доставка на газ. През март PGNiG е уведомила „Газпром“ за инициране на съдебно дело срещу компанията, както и срещу „Газпром експорт“ с искане за връщане на лихва върху сумата на плащане със задна дата, извършено на полска компания въз основа на арбитражно решение от 30 март 2020 г., а също така и лихва върху размера на тази лихва.

Епi от своя страна през месец май 2022 г. е уведомила отдела за експорт към „Газпром“ за разплащанията за доставките в рубли. Финландската Gasum е съобщила също за започване на арбитраж срещу „Газпром експорт“ по въпросите за разваляне на договора за доставка на природен газ от 12 март 1994 година и отмяната на задълженията за плащане на фактури, издадени преди това на финландската компания.

„Газпром“ е получил през септември миналата година от секретариата на международния арбитражен съд към Международната търговска палата молба за арбитраж срещу компанията, подадена от „Нафтогаз Украйна“. Украинската компания иска плащане на неизвършени услуги за транспортиране на руски газ. През ноември компанията RWE е подала уведомление за инициране на две арбитражни дела срещу „Газпром експорт“.

Мениджър

✓ Има ли опасност от свръхдефицит и какъв трябва е Бюджет 2023

Представените от министъра на финансите от министъра на финансите Росица Велкова параметри на проектобюджет за 2023 г. разпалиха страстите на финансистите и икономистите. Доста полемички предизвика и докладът на финансовото министерство до служебното правителство, в който се казва, че има потенциален риск България да влезе в процедура по свръхдефицит, валутния борд и сегашния фиксиран курс на лева да бъде застрашен, а приемането ни в еврозоната да бъде отложено за неопределено време. „Мениджър нюз“ потърси коментари по темата от трима финансистите.

Време е за бюджет с нисък дефицит и по-малко харчене

Лъчезар Богданов, главен икономист на Института за пазарна икономика

Време е служебното правителство да внесе проект на бюджет с по-нисък дефицит и с по-малко харчене. Не бива да се вкарва екзотика в бюджетната рамка. Пазарите се успокоиха, цените на петрола и на природния газ вървят надолу и затова е добре да се спрат помощите от държавата, които бяха раздавани на килограм на различни браншове досега - на ресторантьори и хотелиери, на бизнеса за ток, на селскостопански производители и какво ли още не. Първо заради пандемията, после пък заради войната в Украйна. Вече обаче няма основания за раздаване на такива помощи и разходите трябва да се съкратят, за да се балансира бюджета.

Моето лично мнение, че служебното правителство трябваше да внесе бюджет за тази година в парламента още през миналата есен, но не го направи.

По отношение на доклада финансовото министерство до служебното правителство бе направена грешка с включването на темата за валутния борд. Очевидно е, че той не е застрашен и преекспонирането на темата събуди абсолютно неоснователни страхове и коментари в публичното пространство. Това го отчитам като грешка на финансовото министерство, въпреки, че министър Росица Велкова обясни днес, че няма никаква заплаха за валутния борд и финансовата стабилност на страната.

Няма опасност от фалит на държавата, а от свръхдефицит

Любомир Дацов, финансист

Няма никаква опасност от фалит на държавата, валутният курс също няма да се сменя. Министър Росица Велкова не спести истината, казва се, че в дългосрочен план бюджетът, изведен от баланс, ще води до дефицити.

Само за януари имаме 720 млн. лева бюджетен дефицит. При очаквания за брутен вътрешен продукт от 182 млрд. лева през 2023 г., бюджетният дефицит не трябва да надхвърля 5,5 млрд. лв., за да постигнем заложените в проектобюджета 3%. Моите очаквания са обаче дефицитът да стигне 8-9 милиарда лева в края на 2023 г. След голямото харчене и липсата на политическа воля за затягане на бюджетната дисциплина е повече от ясно, че трябва да има оръзване на бюджетните разходи. Бюджетът има структурни проблеми, нивото на пенсиите, заплатите и компенсациите са сред тях.

Трябва да се търси баланс в бюджета, но за съжаление, политическите програми предлагат само разходи.

До края на април трябва да бъде изпратена в Брюксел 3-годишната бюджетна прогноза за съгласуване на политиките, но това няма как да се направи без базов бюджет на България за тази година. Бюджетът трябва да намери 4 млрд., за да балансира нещата до края на годината. Ясно е, че през 2024 г. пък трябва да се въведе ограничителна политика на реструктуриране и премахване на енергийните помощи.

Огромни суми бяха похарчени залудо в контрапродуктивни мерки

Григор Сарийски, Икономически институт на БАН

14 месеца, след като бяха приети антиинфлационни мерки, като енергийните помощи и тези за горивата, стана ясно че те са били контрапродуктивни и едни огромни суми са били похарчени залудо. И това се отразява директно на държавния бюджет, който на практика е миналогодишният, а разходите на хазната се увеличават заради инфлацията. Представените от финансовия министър Росица Велкова параметри на проектобюджет с дефицит от 3 % на практика са неизпълними. И то не само заради проблемите със събираемостта на приходите от ДДС, които вероятно ще се увеличат, но не чак толкова, че да постигнем дефицит от 3 на сто. Според мен не трябваше да се чака, а предишният парламент трябваше да приеме бюджет за 2023 г.

И още нещо – в доклада на финансовото министерство служебното правителство се споменава Международния валутен фонд. Това е меко казано неразбираемо, защото Международният валутен фонд дава заеми на страни, които имат сериозни финансови затруднения. А България категорично не е пред фалит, като се е запътила към клуба на богатите държави и иска да влезе в еврозоната.

Потърсих доклада на финансовото министерство, приет от служебното правителство и не го открих никъде, нито пък самото решение на правителството. Според мен е лоша е практика финансовото министерство да не публикува важни документи. За съжаление, тази практика вече си има дългогодишна история.

✓ **Петролът се е насочил към най-големия си седмичен спад от декември насам**

Цените на петрола се повишиха в ранната търговия в петък, след като срещата между срещата между Саудитска Арабия и Русия успокои пазарите на фона на силните очаквания за търсене в Китай, пише Ройтерс.

Към 9:00 часа българско време днес сортът Брент поскъпна с 0,30 долара, или 0,40%, до 75 долара за барел, след като в четвъртък сортът сложи край на тридневна серия от разпродажби с ръст от 1,4%. Цената на американския лек суров петрол WTI се повиши с 0,27 долара, или 0,40%, до 68,62 долара за барел, следвайки ръст от 1,1% в предходната сесия.

И двата сорта достигнаха най-ниските си нива от повече от година тази седмица и се очаква да отчетат най-големите си седмични спадове от декември насам, като за момента те са на червено с около 10% за седмицата. Петролът и други глобални активи бяха подбити тази седмица, тъй като фалитите на Silicon Valley Bank (SVB) и Signature Bank, както и проблемите на Credit Suisse, накараха правителствата на [САЩ](#) и [Швейцария](#) да предприемат мерки, за да укрепят ликвидността в банките.

„Търсенето на петрол се променя, но ние виждаме малка промяна във фундаментите и сме склонни да пренебрегнем нестабилността на финансовия сектор, запазвайки ценовите си прогнози непроменени засега, тъй като очакваме актуализации за потенциални политически действия през следващите седмици“, посочиха анализаторите на JPMorgan в бележка, позовавайки се на среща на ОПЕК+ и очакванията, че Вашингтон най-вероятно ще започне да запълва стратегически резерви.

Консултативният комитет от министри на Организацията на страните износителки на петрол и нейните съюзници, известни заедно като групата ОПЕК+, ще се срещне на 3 април.

По-нататъшният спад на цените може да накара ОПЕК+ да намали доставките, за да предотврати натрупването на прогнозни запаси през второто тримесечие, казаха анализатори от National Australia Bank в бележка.

По-рано тази седмица цената на WTI падна под 70 долара за барел за първи път от декември 2021 г., което вероятно направи цените достатъчно привлекателни за правителството на САЩ, за да започне да презарежда своя стратегически петролен резерв, който е на рекордно ниски нива.

Очакванията на анализаторите за възстановяване на търсенето в Китай дадоха тласък възстановяването на цените в края на седмицата, като износът на суров петрол от САЩ за Китай през март се насочи към най-високото си ниво от близо две години и половина.

Възстановяването на търсенето в Китай ще бъде положително за цените на петрола, ако предстоящите данни покажат добро възстановяване на икономиката на страната, коментира анализаторът Тина Тенг от CMC Markets.

„Пътният трафик и въздушният трафик в Китай нарастват силно, докато в развитите икономики също се появяват признаци на подобрение“, посочиха анализатори от ANZ в бележка до клиенти.

Въпреки това, рисковете от заразяване сред банките все още държат инвеститорите на нокти, ограничавайки апетита им към активи като суровини, тъй като се опасават, че по-нататъшно изтегляне на депозити може да предизвика глобална рецесия и да намали търсенето на петрол.

„Скорошните банкови сътресения може да продължат да тежат върху перспективите за търсене. Тези въпроси, свързани с инфлацията, повишаването на лихвите на централната банка и доверието във финансовите системи, не могат да бъдат решени бързо“, каза Тенг.

✓ **МАЕ: Световното търсене на петрол ще стигне до рекордните 102 млн. барела на ден**

Световното търсене на петрол през 2023 г. ще нарасне с 2 млн. барела на ден спрямо 2022 г. до рекордните 102 млн. барела на ден. Това се казва в актуализираната прогноза на мартенския доклад на Международната агенция по енергетика (IEA). Експертите очакват, че след намаляване на потреблението с 80 хиляди барела на ден през четвъртото тримесечие на 2022 г., ръстът на търсенето ще се ускори допълнително през 2023 г. от 710 хиляди барела на ден през първото тримесечие до 2,6 милиона барела на ден през четвъртото. Според прогнозите на МАЕ Азиатско-тихоокеанският регион ще покаже най-добра динамика тази година поради възстановяването на Китай след края на „нулевия Covid“.

Световното предлагане на петрол през 2023 г. може да нарасне по-малко от търсенето с 1,6 млн. барела на ден заради страни извън ОПЕК+, се казва в доклада. В същото време през първата половина на годината предлагането на петрол на пазара ще надвишава търсенето но ситуацията ще се промени през втората половина на 2023 г., до края на годината недостигът на петрол може да достигне 0,4 милиона барела на ден.

Данните от доклада на МАЕ показват, че промишлените запаси от петрол и петролни продукти в ОИСР през януари са се увеличили до 2,85 млрд. барела, като това е максимумът от юли 2021 г. По предварителни данни ръстът на запасите продължава и през февруари.

За руското производство през 2023 г. прогнозите в мартенския доклад на МАЕ са повишени. Експертите очакват то да бъде на ниво от 10,35 млн. барела на ден, което е с 300 хиляди барела на ден повече от прогнозираното през февруари. Според агенцията, след повишение през февруари със 130 хил. барела на ден до 9,91 млн. барела на ден през март, производството на петрол в Руската федерация ще бъде намалено до 9,4 млн. барела на ден, което се свързва с обявеното доброволно намаляване на производство през март с 500 хил. барела на ден. По-рано вицепремиерът на Руската федерация Александър Новак обясни решението за ограничаване на производството с желанието да се „възстановят пазарните отношения“.

Износът на нефт и петролни продукти от Русия през февруари, след влизането в сила на втория етап от ембаргото на ЕС, е намалял общо с 500 хил. барела на ден, до 7,5 млн. барела на ден, отбелязва МАЕ.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва"

- Очакванията за бюджетния дефицит - ще се стигне ли до заеми от Международния валутен фонд; Гости: Икономистите доц. Григор Сарийски и Никола Филипов.
- Криза за питейна вода и недоволство в дупнишкото село Самораново. Ще има ли решение на проблема.
- Между Пекин, Москва и Брюксел. Как Сърбия лавира в международните отношения; Гост: Бившият сръбски президент Борис Тадич пред "Денят започва".

Нова телевизия, „Здравей България"

- Имало ли е заплахи срещу магистрати и как МВР ще предотврати купения вот на изборите; Гост: Вицепремиерът и служебен министър на вътрешните работи Иван Демерджиев.
- Ще има ли таван на надценката и как ще паднат цените в магазините; Гост: Николай Вълканов от Сдружението за модерна търговия.
- Вълна от скарлатина и варицела при децата. На какво се дължи ръстът на заболяелите.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Авиокомпаниите сигурно са полудели - цени в Европа за полет като през океана
- в. 24 часа - Звуци от "завладяната държава" - кой кого ще убива, на кого плаща и уволнява, как се решават избори
- в. 24 часа - Хартията връща пред урните между 80 и 200 хиляди
- в. Труд - По-високи налози за парното и газа
- в. Телеграф - ВОЗЯТ ТАЙНО лекарства за диабет към Турция

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа – Илияна Йотова: Фалит на държавата няма да има, но новите депутати да приемат бързо бюджета
- в. Труд - Лидерът на ГЕРБ Бойко Борисов от Търговище: Без ясно мнозинство, бюджет няма да бъде приет
- в. Труд - Университет вдигат таксите с 20 на сто
- в. Телеграф - 11 трика правят бюлетината невалидна
- в. Телеграф - 6000 търсят оставката на Василев

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Адриан Николов, икономист в Института за пазарна икономика: Най-тежко се усещат цените там, където заплатите са най-малки - в Северозапада и покрай границата със Сърбия
- в. Труд - Любомир Христов, д-р по икономика, пред "Труд news": Не можеш да имаш германски магистрали с трънски данъци
- в. Телеграф - Кузман Илиев, икономически анализатор: Спирането на инфлацията се отлага

Водещи анализи

- в. 24 часа - И как ще помогне скандалът край Вергов на хилядите неизвестни от екрана жени?
- в. Труд - Действителността тръгва срещу фантазьорите
- в. Телеграф - Академична инфлация.

✓ Предстоящи събития в страната днес

София.

- От 10.00 ч. до 11.00 ч. работниците и служителите в Комисията за защита на потребителите от цялата страна ще проведат едночасова предупредителна стачка.
- От 10.30 часа "Информационно обслужване" АД ще представи програмата за компютърната обработка на данните от гласуването на 2 април 2023 г. Демонстрацията ще се състои в сградата на Народното събрание, пл. "Княз Александър I" № 1, Източно крило, зала № 1.
- В Premium Coworking Space Климатичният пакт в България, организира специално събитие - "Entrepreneurship for climate neutral future", част от инициативата Startup Europe Week 2023.
- В галерия "Лехайм" ще се състои най-новата самостоятелна изложба "To Be Continued" на френския художник Хайм Вишел. Събитието ще представи и пърформънс на Булгар Клезмер.

Благоевград.

- От 10.30 часа в зала "22 септември" ще се проведе Регионална среща на тема "Актуални предизвикателства в развитието на социалните услуги" .
- От 11.00 часа в Зала №1 в сградата на Административен съд - Благоевград ще се проведе отчетно събрание за представяне на годишния доклад за дейността на Административен съд - Благоевград за 2022 година.

Бургас.

- От 10.00 часа пред сградата на КЗП-Бургас служителите организират ефективен едночасов протест с искане за увеличаване на трудовите им възнаграждения.

- От 10.00 до 12.00 часа, както и от 14.00 до 16.00 часа в Зала №2 на Съдебната палата ще се проведе Форум, посветен на вредното влияние от употребата на наркотични вещества, по време на който ще участват експерти и ученици от бургаски училища.
- От 17.30 до 20.00 часа в изложбената зала на Регионална библиотека "Пейо Яворов" ще се проведе благотворителна изложба-базар - "Да сбъднем една мечта!", в полза на Стефчо.
- От 18.00 часа в Центъра за съвременно изкуство и библиотека ще започне "Beatкино: Късо кино с ритъм в Бургас". Входът е свободен.
- От 18.30 часа в Културен център "Морско казино" ще започне продукцията по пиано школата "Мюзик рум". Входът е свободен.
- От 19.00 часа в Центъра за съвременно изкуство и библиотека ще бъде представена книгата на Мадлен Алгафари "... И заживели щастливо...". Входът е свободен.

Варна.

- От 18.00 часа Ива Митева и Любомир Каримански ще се срещнат с браншови организации в града, а в в централната градска част и с граждани.

Видин.

- От 10:00 часа заместник-кметът на Община Видин Борислава Борисова ще участва в пресконференция във връзка със стартирането на дейностите по проект "Книгите в търсене на (по)читатели" на Регионална библиотека "Михалаки Георгиев" - Видин.
- От 14:00 ч. Борислава Борисова и секретарят на Общината Емилиян Енчев, заедно със заместник-ръководителя на Унгарското посолство у нас Ерик Черновиц и директора на Унгарския културен институт Сандра Мишкеди, ще поднесат венци пред паметната плоча на унгарския национален герой Лайош Кошут.

Велико Търново.

- От 15.30 часа в Гербовата зала на Областна администрация ще бъдат наградени победителите от кампанията за послание "България заслужава".

Враца.

- От 14:00 часа в залата на хотел "Хемус", гр. Враца, министърът на иновациите и растежа Александър Пулев ще проведе среща с областните управители на Враца, Монтана и Видин, кметове на общини в Северозападна България и представители на местния бизнес.

Добрич.

- От 11.00 часа министърът на здравеопазването д-р Асен Меджидиев ще даде брифинг в града. Посещението му е свързано със среща с кметовете на общините от областта на тема за осигуреността на медицинска помощ в региона.

Смолян.

- От 13.00 часа в Сесийна зала на Община Смолян ще се проведе заседание на Общинския съвет.

Стара Загора.

- От 18.00 часа в РБ "Захарий Княжески" ще се състои вечер на талантите на Средно училище "Максим Горки".
- От 18.00 часа в Зала "Байер" ще бъде открита изложбата "Жената творец: думи, цветя, метафори" на арт група 10+4.
- От 19.00 часа в Оперния театър ще бъде представена операта в пет действия "Фауст" от Шарл Гуно.

Шумен.

- От 16.00 часа на площад "Кристал" пред Паметника на загиналите във войните шуменци - ритуал с поднасяне на венци и цветя по повод 78 години от Дравската епопея. Слово ще произнесе подполковник Георги Наполеонов, командир на военното формирование 54 060.

Ямбол.

- От 10:00 часа на площада пред сградата на Общинска администрация ще се превърне в арена на заниманията по програмата "Детска атлетика", като участващите деца трябва да се съберат на мястото в 9:30 часа. От 12:15 часа ще бъде и награждаването на отличените деца.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bq.org/bq/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2015 г. до 2022 г.